

IZVJEŠTAJ O TRANSPARENTNOSTI 2022

SFAI MONTENEGRO d.o.o.

**Ovaj izvještaj se izdaje u skladu sa zahtjevima člana 26.
Zakona o reviziji Crne Gore.**

Kreacija i autorstvo: Prof. dr Branko Ž. Ljutić, CA, CPA, Full Professor, PhD, MA, BA,
Principal-Partner, SFAI MONTENEGRO d.o.o.

Dizajn: Nikola M. Stajić, Master (Poslovna ekonomija i finansije), dipl. ing.

© 2023 SFAI MONTENEGRO d.o.o.

Sva prava zadržava autor. Ni jedan dio ovog izvještaja ne može biti reprodukovani ili prenesen u bilo kojoj formi ili na
bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključiv fotokopiranje, snimanje, skeniranje, ili bilo kakvo drugo pohranjivanje u
smislu sistema skladištenja i izvlačenja podataka bez pismene dozvole SFAI MONTENEGRO d.o.o.

Ova publikacija je pripremljena da obezbedi tačne i autoritativne informacije u vezi sa predmetnom materijom koju
pokriva

Poruka uprave

Ovaj godišnji izvještaj o transparentnosti za 2022. godinu objavljen je skladu s odredbama člana 26. Zakona o reviziji Crne Gore koji se odnosi na zakonske revizije subjekata od javnog interesa i ostalih subjekata revizije i sadrži informacije o upravljanju društvom.

Cilj našeg društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. je da kontinuirano unaprijeđuje kvalitet revizorskih usluga i da povećava

stepen pouzdanosti i povjerenja svih učesnika na tržištu kapitala i van njega u finansijske izvještaje i sam proces finansijskog izvještavanja.

Ključne odgovornosti za osiguranje kvaliteta revizorskih usluga u vrijeme produžene recesije i početka rata u Ukrajini tokom 2022. i dalje predstavlja najveći izazov s kojim smo do sada suočeni.

U tom smislu činimo sve kako bismo podsticali i razvijali korporativnu kulturu u kontekstu zaštite javnog interesa, održali kvalitet usluga revizije te ga dinamički uskladivali sa novim etičkim standardima za profesionalne računovođe IFAC-a, i regulatorno uskladili svoje poslovne operacije sa stalnim inovacijama i ulaganjem u nove, posebno u информacione tehnologije, i nova znanja i vještine.

Naš izvještaj strukturno kao što slijedi prati i ispunjava zahtjeve člana 26., Zakona o reviziji Crne Gore

Podgorica, 01.03.2023.

Oblik privrednog društva i vlasnička struktura društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora

SFAI MONTENEGRO d.o.o. zastupa Goran B. Strahinja direktor društva.

Društvo sa ograničenom odgovornošću SFAI MONTENEGRO d.o.o., Podgorica, Crna Gora je registrovano u Crnoj Gori, u vlasništvu dvojice jednakopravnih principala-partnera i to po jedna polovina odnosno po 50% svako: Goran B. Strahinja, ovlašćeni revizor Branko Ž. Ljutić, ovlašćeni revizor.

Krajnji vlasnici navedenog društva su navedeni principali - partneri društva Goran B. Strahinja i Branko Ž. Ljutić. Društvo je samostalno. Član je međunarodne mreže Santa Fe Associates International - SFAI Global. SFAI MONTENEGRO d.o.o. je zasebno i nezavisno pravno lice, koje poštuje svoje politike i procedure društva, posebno u oblasti upravljanja rizicima i implementacije standarda kontrole kvaliteta ISQC1-IFAC i menadžmenta kvaliteta ISQM1-IFAC koje smo počeli da uvodimo krajem 2022 i nastavljamo intenzivno u 2023.

U toku 2022. u našem fokusu su bili aspekti implementacije nacionalnih regulatornih obaveza suzbijanja pranja novca i borbe protiv terorizma (pristup FATF/FinCen, Egmond Group), što smo implementirali kroz razvoj Međunarodne federacije računovođa IFAC čiji je punopravni član Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore, omogućava potpunu fleksibilnost i samostalnost u pogledu brzog i efikasnog reagovanja na uslove tržišta u Crnoj Gori, uz poštovanje obaveza politike i standarda članstva pripadnice naše firme međunarodnoj mreži SFAI Global. Ištčemo kao značajno da smo tokom 2022. godine unaprijedivali procedure koje su inače obavezujuće po zakonu u sferi sopstvene politike naše firme u ovoj oblasti a prema regulatoriim

obavezama u Crnoj Gori, uz razvoj internih metodologija revizorskih radnih papira za procjenu rizika AML/CTF, internih kontinuiranih obuka zaposlenih prema standardima IFAC-a i FATF-a u ovoj oblasti.

Jednako sa tim veliki značaj pridajemo ulozi revizije u suzbijanju korupcije i preventivnom djelovanju na nivou naše firme i u saradnji sa klijentima, uz razradu primjena novih metodologija IFAC kao i Američkog instituta sertifikovanih računovođa – AICPA čiji su nam standardi poslužili kao adektavna osnova za razvoj naših metodologija i praktičnih uputstava na nivou radnih papire procjene rizika.

održivog izvještavanja, integriranog izvještavanja i izvještavanja o ekologiji, korporativnom upravljanju i korporativnoj društvenoj odgovornosti – ESG, kao i sa jednom od vodećih biznis škola Zagrebačkom školom ekonomije i menadžmenta, Hrvatska (Zagreb School of Economics & Management - ZSEM www.zsem.hr) koja posjeduje visoko uglednu međunarodnu akreditaciju AACSB. To nas istovremeno obavezuje na postupanje u skladu sa nizom interno propisanih politika, standarda, kodeksa, smjernica posebno u oblasti obezbjeđivanja i menadžmenta kvaliteta usluga koje pružamo. Navedene politike i procedure su u potpunosti bazirane na standardima IFAC-a o kontroli i menadžmentu kvaliteta i uputstvima

Kao sertifikovani revizori i kao revizorska kuća imamo potpuno vlasništvo i kontrolu, tako da nema kvazi vlasnika i/ili tihih odnosno skrivenih vlasnika i partnera.

Pristup zajedničkim resursima, metodologijama rada, znanju i iskustvima stručnih kadrova stičemo kao aktivni članovi Instituta sertifikovanih računovođa i revizora Crne Gore (ISRCG) i kroz aktivnu profesionalnu saradnju na regionalnom i međunarodnom planu. Posebno ističemo da smo u toku 2022. godine nastavili da produbljujemo visoko kvalitetnu poslovno-tehničku saradnju sa vodećom naučno-istraživačkom i obrazovnom institucijom u oblasti ekonomije i menadžmenta u Crnoj Gori sa Ekonomskim fakultetom u Podgorici, Univerzitet Crne Gore posebno u domenu

Evropske federacije računovođa i revizora za mala i srednja preduzeća - EFMA, kao i prema relevantnoj regulativi u EU, uz potpuno praćenje i implementaciju regulative u Crnoj Gori.

Kao novoosnovana nacionalna revizorska kuća koja se dinamično razvija i uspješno posluje na lokalnom tržištu, objektivno posmatrano stvarno smo male do srednje veličine. Stoga SFAI MONTENEGRO d.o.o., kreira platformu razmijene znanja i iskustava sa drugim revizorskim kućama u Crnoj Gori, ali i globalno u okviru SFAI Grupe sa fokusom na region, EU i svijet.

U svom radu se primarno oslanjamo na standarde, uputstva, vodiče i tumačenja, metodologije rada, znanja, IT tehnologije koje kreira i širi Međunarodna federacija računovođa – IFAC, Računovodstvo Evropa – Accountancy Europe i Evropska federacija računovoda i revizora – EFAA i Međunarodna asocijacija revizora informacionih sistema - ISACA, kao i sa Evropskom savjetodavnim grupom za finansijsko izvještavanje - EFRAG za aspekte Grin Dila i nove standarde izvještavanja o odzivnosti (www.efrag.org).

Naši partneri prof. dr Branko Ž. Ljutić i Goran B. Strahinja su inače instruktori u oblasti revizije programa Svjetske banke i EU Reparis projekta u okviru Centra za reformu finansijskog izvještavanja Svjetske banke iz Beča - CFRR ([cfrr.worldbank.org](http://worldbank.org)).

Partner za reviziju i kontrolu kvaliteta Prof. dr Branko Ž. Ljutić, ovlašćeni revizor, prethodno član Ekspertske radne grupe za digitalizacije profesije Evropske federacije računovođa i revizora MSP. Bio je član Odbora EFAA za kontrolu kvaliteta i usluge uvjeravanja, u svojstvu nezavisnog eksperta. To nam pruža jedinstvenu mogućnost da smo blagovremeno uključeni u tokove novih i veoma značajnih regulatornih informacija i znanja na nivou EU i onog što EFAA prati u saradnji sa IFAC-om. Kolega Branko Ž. Ljutić je jedan od stručnjaka u okviru SFAI međunarodne grupe koja se bavi razvojem metodologija menadžmenta kvaliteta koje je obavezujuća od 15. decembra 2022. koji su zamjenili sadašnji Međunarodni standard kontrole kvaliteta 1 i Međunarodni standard revizije 220.

SFAI MONTENEGRO obavlja samostalno poslove kontrole kvaliteta rada i praćenja usaglašenosti poslovanja sa zakonom koji se odnose na pružanje usluga, profesionalnu etiku, poslovno ponašanje i nezavisnost.

Ovaj pristup je veoma značajan posebno u kontekstu intenzivnog plana uvođenja kontrole kvaliteta u reviziji u Crnoj Gori, gdje SFAI MONTENEGRO igra aktivnu ulogu proaktivnog učesnika koji svojim znanjima i vještinama doprinosi unaprijeđenju kvaliteta javne rasprave u funkciji zaštite javnog interesa. Posredstvom EFAA SFAI MONTENEGRO d.o.o., učestvuje u aktivnostima IFAC-a vezanim za razvoj nove metodologije aktivnog upravljanja kvalitetom revizije.

Opis mreže i njeno pravno i organizaciono uređenje, ako društvo za reviziju pripada mreži

Na osnovu ugovora o saradnji sa SFAI članicom visoko uglednog foruma firmi u okviru IFAC-a, prema članu 7. sekcija 7 - Kontrola kvaliteta, obavezni smo da prihvatimo interne inspektore kontrole kvaliteta SFAI. U tom svojstvu smo obavezni da poštujemo međunarodne standarde kontrole kvaliteta IFAC-a i adekvatne nacionalne standarde i praksi u Crnoj Gori. U tom svjetlu naša firma je aktivno uključena u aktivnosti mreže posjedujući kapacitet ne samo da koristi ovu vrstu usluga već i da može da doprinese njihovom unaprijeđenju unutar mreže. Firma ne posjeduje povezano društvo za pružanja konsultantskih i sa njima povezanih usluga.

1. Nacionalni i međunarodni resursi koji mogu biti u vezi i korisni za vaše sadašnje i buduće potrebe

SFAI MONTENEGRO d.o.o., je mješavina malog i velikog, brzog i snažnog, efektivnog i efikasnog u okviru međunarodne mreže Santa Fe Associates International – SFAI Global kao uglednog brenda, članice Foruma firmi IFAC (<https://www.ifac.org/system/files/uploads/TAC-FoF/Fact-Sheet-FoF-TAC.pdf>). Visoko smo posvećeni privredi, klijentima i institucijama Crne Gore, sa ambicijom da postanemo jedan od vodećih malih do srednjih ponuđača usluga revizije, poreskog i menadžment konsultinga međunarodne mreže Santa Fe Associates International – SFAI, članice Foruma firmi IFAC.

2. Članstvo u međunarodnoj mreži Santa Fe Associates International - SFAI Global

Ugledna međunarodna mreža revizorskih kuća **SFAI** se obavezao na dosljednu primjenu visokokvalitetnih revizijskih praksi širom svijeta i ispunjavanje obveza članstva Foruma kako je detaljno opisano u Povelji foruma vodećih svjetskih firmi – Forum of Firms: FOF (<https://www.ifac.org/system/files/uploads/TAC-FoF-Fact-Sheet-FoF-TAC.pdf>, Pristupljeno: 17.02.2023.), pod pokroviteljstvom Međunarodne federacije računovođa - IFAC (<https://www.ifac.org>, Pristupljeno: 17.02.2023.)

SFAI je sedamnaesta najveća svjetska multinacionalna organizacija profesionalnih usluga koja nudi raznolik raspon usluga svom klijentu u području revizije, poreza, računovodstva i poslovnog savjetovanja.

SFAI je član IFAC Foruma firmi, te kao **SFAI** sudjeluje aktivnostima Globalnog sporazumu Ujedinjenih nacija (<https://www.unglobalcompact.org>, Pristupljeno: 17.02.2023.)

SFAI globalna mreža ima 225 kancelariju sa prisustvom u 66 zemalja i ima ukupno 10.000 zaposlenih, uključujući 1.260 partnera širom svijeta.

SFAI se obavezao na dosljednu primjenu visokokvalitetnih revizijskih praksi širom svijeta i ispunjavanje obaveza članstva Foruma firmi kako je detaljno opisano u Povelji FOF-a.

Obaveze članstva Foruma firmi zahtijevaju od 27 firmi koje se trenutno nalaze na tom Forumu:

- održavati standarde kontrole kvaliteta u skladu s Međunarodnim standardom za kontrolu kvaliteta (**ISQC 1**) koji izdaje Odbor za međunarodne standarde revizije i uvjerenja - **IAASB**, uz relevantne nacionalne standarde kontrole kvaliteta;
- sprovoditi, u mjeri u kojoj to nije zabranjeno nacionalnim propisima, redovne globalno koordinirane interne revizije osiguranja kvaliteta, imati politike i metodologije za obavljanje transnacionalnih revizija koje se u mjeri u kojoj je to izvedivo temelje na međunarodnim revizijskim standardima koje je izdao **IAASB**;
- imati politike i metodologije koje su u skladu s Etičkim kodeksom **IESBA**-e za profesionalne računovođe i nacionalnim etičkim kodeksima; i saglasni su podnijeti sekretaru Foruma godišnji izvještaj, u odobrenom obliku, u kojem se navodi da ispunjava prethodno navedene obveze članstva.

Izvor: <https://www.sfai.com.kw/about-sfai/membership-in-sfai-global>

3. Ko smo mi

SFAI svojim klijentima donosi decenije širokog iskustva u savjetovanju za strateške, računovodstvene i poreske potrebe. Vaš posao će se suočiti s onoliko promjena u sljedeće dvije godine kao što se suočio u posljednjih trideset. To nije samo ubrzanje procesa koje možete predvidjeti.

To je takođe otimanje tržišta i kupaca jer se granice između industrija iznenada raspadaju. Ako se vaša firma nije počela mijenjati kako bi vodila i oblikovala nova tržišta, možda uopšte niste igrač.

Sa sjedištem u Santa Fe-u, New Mexico, SAD, od 1997. godine pruža putem svoje mreže profesionalnih firmi širom svijeta, reviziju, usluge poreskog savjetovanja i savjetovanje o upravljanju-menadžmentu.

Mi smo firma za profesionalne usluge koja pomaže klijentima da razviju bolje poslovne strategije koje se nadovezuju na njihove jedinstvene inherentne i potencijalne prednosti - filozofiju firme, kako je organizovana za razumijevanje tržišnih mogućnosti i potreba kupaca, te metode koje koristi za isporuku proizvoda i usluga.

SFAI je organizovan tako da slijedi standarde i pravila **IFAC**-a jer svaki revizijski angažman smatramo transnacionalnim zbog praktičnog nepostojanja granica u sadašnjem globalnom scenariju.

To je za nas potreba da:

- održavamo odgovarajuće standarde kontrole kvaliteta u skladu s međunarodnim standardima za kontrolu kvaliteta koje je izdao **IAASB**, uz relevantne nacionalne standarde i ponašanje u pogledu kontrole kvaliteta, u mjeri u kojoj to nije zabranjeno nacionalnim propisima, redovne globalno koordinisane interne revizije-provjere osiguranja kvaliteta.
- raspolažemo politikama i metodologijama za sprovođenje transnacionalnih revizija koje se u mjeri u kojoj je to izvedivo temelje na Međunarodnim revizijskim standardima **ISA**.
- raspolažemo politikama i metodologijama koje su u skladu s Etičkim kodeksom **IFAC**-a za profesionalne računovođe i nacionalnim etičkim kodeksima.

Pomažemo firmama da se kontinuirano prilagođavaju i kontinuirano poboljšavaju.

Santa Fe Associates International - SFAI koristi zdravorazumsku metodologiju razvijenu iz širokog međunarodnog okruženja

4. Članovi

Članove **SFAI**-ja u svakoj zemlji u kojoj posluje integriraju firme s najvišim nivoom vještina koje razumiju što je naš akademski i profesionalni duh. To znači biti "lokalan" što znači biti svjestan globalnog scenarija, ali lokalno prilagođen filozofiji svake zemlje.

No, iznad svijega, sertifikovane firme članice održavaju najviše standarde tehničke izvrsnosti kao što ih izdaje **IFAC**, s naglaskom na pružanje izvanrednog kvaliteta usluge klijentima.

5. Šta je sertifikovana firma članica?

SERTIFIKOVANA FIRMA ČLANICA pristaje da kontinuirano ispunjava niz visokih standarda kontrole kvaliteta revizije koje je postavio **Upravni odbor SFAI**-ja. Ti se standardi temelje na **IFAC**-ovim propisima vezanim za implementaciju međunarodnih standarda menadžmenta kontrole kvaliteta (ISQC1) i odnose se na kvalitetu i raspon njihovih usluga, kao i na druga pitanja kao što su njihova veličina, lokacija i brendiranje.

Preduzeća članice saglasna su da će primjenjivati globalne politike u pogledu osiguranja kvaliteta, revizije, etike i nezavisnosti i inspekcija, u skladu s primjenjivim međunarodnim standardima.

Preduzeća članice dovršavaju godišnji program interne inspekcije, koji podliježe globalno koordiniranom internom preispitivanju osiguranja kvaliteta barem svake dvije godine.

Izvor: <https://santafe-associates.com/who-you-are/>

6. Šta radimo

Revizija u usluge uvjeravanja

Revizija pruža tradicionalne računovodstvene i revizijske usluge organizacije, kao i internu reviziju i usluge uvjeravanja u sferi IT kontrole.

Konsalting

Savjetodavne usluge pomažu klijentima kroz pružanje usluga u područjima poslovnih aplikacija, integracije tehnologije, strategije i operacija, ljudskog kapitala i kratkoročnog autsorsinga.

Finansijske savjetodavne usluge

Finansijsko savjetovanje klijentima pruža usluge korporativnog finansiranja, uključujući u sferi sporova, ličnog i komercijalnog stečaja, forenzičke, e-istraga, pregleda dokumenata, savjetovanja, spajanja i preuzimanja firmi, usluge savjetovanja i vrednovanja kapitalnih projekata.

Savjetovanje o riziku

Savjetovanje o rizicima pruža ponude u sferi upravljanja rizicima preduzeća, informacionoj sigurnosti i zaštiti privatnosti, kvalitetu i integritetu podataka, riziku projekta i kibernetiskom riziku te upravljanju kontinuitetom poslovanja i održivosti.

Porez i pravno

Porez i pravo pomaže klijentima da povećaju svoju neto vrijednost imovine, obavljaju transakcije po transfernim cijenama i međunarodne poreske aktivnosti multinacionalnih kompanija, minimiziraju svoje poreske obveze, implementiraju poreske računarske sisteme i pružaju savjetodavne usluge o poreskim implikacijama različitih poslovnih odluka.

Forenzički i sudski sporovi

Usluge uključuju sveobuhvatne finansijske forenzičke istrage za otkrivanje činjenica koje stoežu prijevarnih transakcija, finansijskih nepravilnosti i propusta unutrašnje kontrole (rješavanje sporova, kvantifikacija, procjena i procjena ekonomskih gubitaka i šteta, finansijskih istraga/istraga prijevara, posebne revizije, praćenje imovine)

Izvor: <https://santafe-associates.com/what-we-do/>

Opis upravljačke strukture društva za reviziju

Sistem upravljanja unutar društva SFAI MONTENEGRO d.o.o., bazira se na aktivnom učešću obojice principala – partnera kao jednakopravnih vlasnika u donošenju svih odluka, izboru izvršnog direktora, definisanju opštih poslovnih ciljeva i zakonski regulatorne usaglašenosti poslovanja za politikama društva.

U društvu SFAI MONTENEGRO d.o.o., politike i poslovne ciljeve linije usluga

revizije definišu ravnopravno obojica principala - partnera.

Nadzor nad radom SFAI MONTENEGRO d.o.o., sprovode obojica principala - partnera kroz saglasno odlučivanje.

U upravljačku strukturu društva je odlukom obojice partnera imenovan gospodin Paul Thompson, ovlašćeni revizor, Direktor i Glavni izvršni rukovodilac EFAA

i prethodno direktor malih i srednjih praksi u IFAC-u, inače jedan od glavnih kreatora metodologije IFAC-a o kontroli i menadžmentu kvaliteta. Kolega Thompson je svojim aktivnim učešćem omogućio značajno kontinuirano unaprijedene kvaliteta operacija SFAI MONTENEGRO d.o.o., u 2022.

Opis unutrašnjeg sistema kontrole kvaliteta društva za reviziju i izjava organa upravljanja o njegovoj efikasnosti

Društvo je 2022. je implementiralo svoje politike formalizovane u internom dokumentu *Priručnik kontrole kvaliteta SFAI MONTENEGRO d.o.o., Podgorica, Crna Gora, © 2022.*, čime je politika i praksa kontrole kvaliteta usaglašena prema IFAC-ovom standardu ISQC 1.

Metodološki u svom radu kao regulatorni okvir društvo koristi dokument: Vodič za kontrolu kvalitete za mala i srednja revizorska društva. Treće izdanje. New York: IFAC.

Izvor: <https://www.ifac.org/publications/vodi-za-kontrolu-kvalitete-za-mala-i-srednja-revizorska-dru-tva-tre-e-izdanje>
Pristupljeno: 28.02.2023.

SFAI MONTENEGRO d.o.o., poštuje opšte standarde u oblasti upravljanja rizicima revizije i kvaliteta usluge odobrene od strane naše firme koje je firma samostalno razvila i implementira ih, primarno bazirano na obavezujućim, ali i na neobavezujućim ali komplementarnim metodologijama uglednih globalnih i regionalnih profesionalnih regulatornih tijela i institucija COSO, IFAC, ICAEW, ACCA i AICPA.

SFAI MONTENEGRO d.o.o., poštuje domaću zakonsku regulativu i standarde u Crnoj Gori u oblasti kvaliteta, rada pružanja usluga za profesionalne računovođe i revizore, a propisanim Zakonom o reviziji, Kodeksom etike za profesionalne računovođe i u skladu sa metodologijom koju utvrđuje ISRCG.

Dodatno ističemo da naši partneri obavljaju obuku u okviru ISRCG u oblasti Kodeksa profesionalne etike za računovođe IFAC-a, kao i da prate aktivnosti IFAC-a u procesu pripreme

novog Kodeksa uključujući nove Međunarodne standarde nezavisnosti koji su stupili na snagu juna 2019, kao i nove iz 2022.

Takođe pratimo inovacije Međunarodnog kodeksa etike za profesionalne računovođe koji uključuju Međunarodne standarde nezavisnosti, izdanje 2021 (<https://www.ethicsboard.org/publications/2021-handbook-international-code-ethics-professional-accountants>. Pristupljeno: 28.02.2023).

Naša detaljna procedura kontrole kvaliteta rada sadržana je u našim uputstvima za postupanje u postupku revizije.

U daljem tekstu dajemo pregled ključnih politika, stavova i ponašanja uz pomoć kojih dosledno obezbjeđujemo visok kvalitet usluge pri obavljanju poslova revizije.

a) Standardi u oblasti kontrole kvaliteta rada

SFAI MONTENEGRO d.o.o., je dužno da u skladu sa internim politikama, Opšte prihvaćenim standardima revizije i Zakonima o računovodstvu i reviziji Crne Gore primjenjuju sistem kontrole kvaliteta rada u oblasti revizije. Naš sistem kontrole kvaliteta rada je u potpunosti usaglašen sa zahtjevima Međunarodne federacije računovoda ("IFAC"), izdanje 2016, 2020, 2021, i dole navedenim standardima, a propisanim Zakonom o reviziji Crne Gore, Kodeksom etike za profesionalne računovođe i u skladu sa metodologijom koju utvrđuje ISRCG. SFAI MONTENEGRO d.o.o. redovno koristi pomenuti sistem kontrole kvaliteta rada ISQC-1 pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti, kroz proces internog samovrednovanja.

U 2022. smo počeli da koristimo pristup "kontrole kvaliteta uglednih pripadnika naše profesije" prije svega kolege Paul-a Thompson-a, direktora EFAA i kreatora metodologije IFAC-a Vodič za kontrolu kvaliteta praksi male i srednje veličine, 3 izdanje: New York: IFAC (<https://www.ifac.org/system/files/publications/files/SMP-Quality-Control-Guide-3e.pdf>). Kolega

aktivno prati i učestvuje u javnim diskusijama i anketama IFAC-a o iskustvima implementacije, što je veoma bitna aktivnost za aktivan status ISRCG u IFAC-u, te doprinosi raspravama na ovu temu u okviru EFRAG i EFAA.

Ovim standardom utvrđuju se elementi sistema kontrole kvaliteta koje su društva

Naš sistem kontrole kvaliteta rada je u potpunosti usaglašen sa zahtjevima Međunarodne federacije računovoda ("IFAC")

Paul Thompson je aktivni član Odbora za međunarodne standarde revizije i uvjeravanja Odbora za međunarodne standarde revizije i uvjeravanja (engl. IAASB) Konsultativne savjetodavne grupe (engl. CAG)

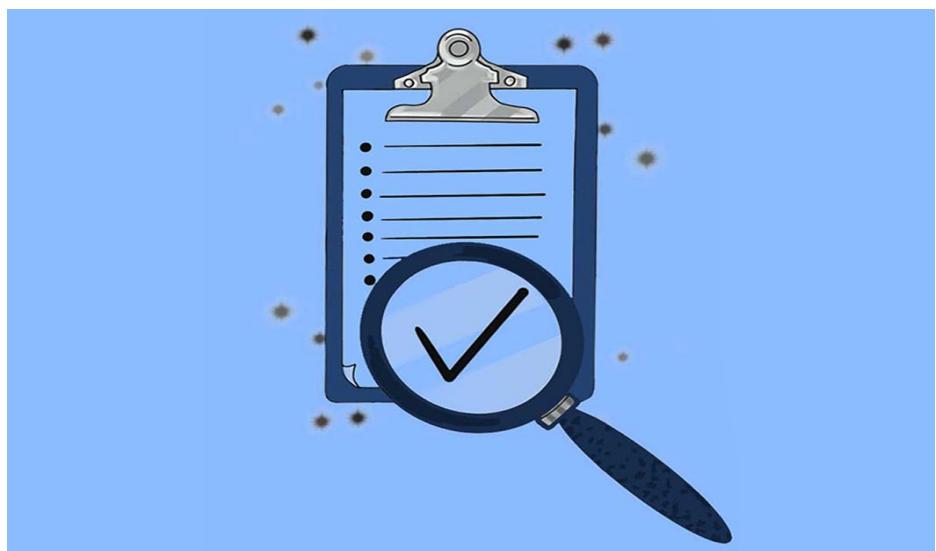
Od 15. juna 2005. godine, Međunarodni standard o kontroli kvaliteta 1 (ISQC 1) koji je objavio IFAC važeći je za sva društva koja se bave pružanjem usluga revizije i poslovima pregleda finansijskih podataka iz ranijih perioda. U 2019. IFAC je inovirao ovaj standard kao i započeo uvođenje Međunarodnog standarda za menadžment kvaliteta. U tom svjetlu tim dvojica principala - partnera SFAI MONTENEGRO, d.o.o.,

za reviziju dužna da uspostave i kvalitetno kontinuirano implementiraju.

Zahtjevi se odnose na:

- Odgovornost rukovodstva u pogledu kvaliteta rada unutar društva
- Zahtjeve profesionalne etike
- Procedure za prihvatanje angažovanja i očuvanje saradnje sa klijentima, kao i za prihvatanja specifičnih angažmana
- Ljudske potencijale
- Rad na realizaciji projekata Monitoring

Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o., ispunjava pomenute zahtjeve na sledeći način:

b) Odgovornost rukovodstva u pogledu kvaliteta rada unutar društva

Stav rukovodstva: Rukovodstvo u društvu SFAI MONTENEGRO d.o.o. obavezalo se na preuzimanje svih potrebnih mjera kako bi društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. predstavljalo primjer kvaliteta, nezavisnosti, objektivnosti i etičkog ponašanja. Kriza revizije posebno Velike četiri u Ujedinjenom kraljevstvu

Obojica principala - partnera redovno se uzajamno informišu u propisanoj pismenoj formi u čemu se naglašava važnost "nepokolebljivog stava odnosno tona na vrhu da je riječ o kvalitetu usluge". Ista poruka sadržana je u svakodnevnoj komunikaciji sa zaposlenima i saradnicima. Podjednaku važnost imaju izvještaji rukovodstva u kojima se partnerima i zaposlenima skreće pažnja na nove standarde i smjernice koji će im pomoći u pružanju usluga visokog kvaliteta, u okviru internog programa kontinuiranog profesionalnog razvoja. To se obavlja kroz primjenu pisanog programa Kontinuiranog profesionalnog razvoja unutar firme koje se oslanja na najbolja iskustva Američkog instituta sertifikovanih računovođa - AICPA u ovoj oblasti u pogledu pedagogije, metodologije, načina rada i provjere usvojenog na nivou svakog pojedinačnog

Svjetske Banke, Beč - CFRR (2016-2018). Takođe obavlja obuke kroz kontinuirano profesionalno obrazovanje programa ISRCG i unutar našeg društva. Rukovodstvo koristi svaku priliku da naglasi važnost očuvanja kvaliteta usluge u svakodnevnoj praksi. Svojim ponašanjem rukovodstvo pokazuje da čvrsto vjeruje u ciljeve i sisteme kontrole kvaliteta rada. Sve pomenuto potkrjepljuje imenovanje našeg principala - partnera Branka Ž. Ljutića nadležnog za pitanja nezavisnosti, upravljanja rizicima i kvalitetom revizije koji je direktno odgovoran društvu za navedene oblasti, za člana Ekspertske radne grupe za digitalizaciju profesije EFAA i Člana odbora za kvalitet usluga revizije i usluga uvjerenja EFAA, oba imenovanja u novembru 2017., aktivnih do kraja 2022. Društvo koristi pristup rotacije partnera tako što rukovodilac revizorskog tima preuzima ulogu kontrole kvaliteta, a kontrolor kvaliteta postaje menadžer tima revizora. Iskustvo i reputacija navedenih partnera su zaloga kvaliteta usluga SFAI MONTENEGRO d.o.o. Obojica partnera su bili aktivni učesnici programa Obuke instruktora za oblast revizije (engl. ToT) CFRR na osnovu izuzetnog angažovanja i aktivnosti ISRCG i Ministarstva finansija Crne Gore koje su dovele do veoma značajnog punopravnog članstva Crne Gore u IFAC-u. Principali – partneri održavaju kontinuirani kontakt sa CFRR jer se bitno sa aspekta aktivnosti računovodstva i revizije javnog sektora i Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor, tako da se očekuje i planira novi projektni ciklus čiji će fokus biti finansijsko izvještavanje i revizija privatnog sektora.

Rukovodstvo koristi svaku priliku da naglasi važnost očuvanja kvaliteta usluge u svakodnevnoj praksi.

počev od 2018. do 2022. godine dovodi u prvi plan aspekte primjene i održavanja superiornih standarda profesionalne etike, posebno u domenu izbjegavanja konflikta interesa, načina ugovaranja te pružanja usluga revizije na bazi visokog kvaliteta rada. Praksa prethodne godine nam je potvrdila ispravnost takvog pristupa.

člana revizorskog tima, uz primarno baziranje i komplementarnost sa programom ISRCG u ovoj oblasti. Partner zadužen za praćenje novih metodologija, standarda, kontrolu kvaliteta i razvoj je Branko Ž. Ljutić. Naš partner je jedan od instruktora za oblast revizije u ISRCG i Instruktor koji je obavio obuku u Centru za reformu finansijskog izvještavanja i korporativno upravljanje

c) Značajne oblasti uticaja rata u Ukrajini i Covid-19 na revizije finansijskih iskaza u 2020./2021. i posljedice po nastavak poslovanja u 2022.

Na osnovu smjernica IFAC-a iz 2020., posebno iz 2021. i iz 2022., 5 etičkih izazova koji će intenzivirati sa nestankom pandemije (<https://www.ifac.org/knowledge-gateway/building-trust-ethics/discussion/5-ethics-challenges-will-intensify-pandemic-wanes> IESBA-NSS COVID-19 WORKING GROUP I MAY 10, 2021.) kao i nove prakse finansijskog izještavanja i revizije u Svetu, mi smo kao revizorska firma duboko svjesni i prihvatom saznanja o dubinskim i dalekosežnim negativnim posljedicama i efektima Coronavirus-19 i rata u Ukrajini na poslovanje firmi klijenata i naše revizorske kuće. Ocjenujemo da je u pitanju sve dublji struktturni poremećaj a ne prolazna kriza koja će se jednostavno uskoro riješiti bez posljedica.

U skladu sa našim saznanjima i iskustvom obavljamo kontinuirano značajne pripreme i investiramo u razvoj IT, znanja, iskustva i vještine u toj oblasti. Koristimo svoja metodološka rješenja ciklusa revizije u radnom okruženju IT u oblaku, vodeći maksimalno računa o aspektima zaštite bezbjednosti ličnih i podataka firmi kao i rizicima IT sajber

napada. Cilj nam je da možemo pomoći klijentima revizije u mjeri u kojoj je to dozvoljeno i prihvatljivo prema regulativi u Crnoj Gori i međunarodnim standardima računovodstva i revizije prema praksi u Crnoj Gori i novim iskustvima u Svetu.

U toku 2022. smo pristupili razvoju primjene sopstveno kreiranih računarskih programa i rutina za Robotizaciju procesa automatizacije (engl. Robot Process Automation - RPA) u sferi finansijske analitike i rizika klijenata i revizije, kao i robotizovane automatizacije kompleksnih revizorskih procesa i prodedura u domenu toka revija, kao podrška dokumentovanju i unapređenju kvaliteta revizije.

Ovo je nova i neosvojena teritorija, izazov ali odgovorno i hrabro stupamo na taj prostor. U tom kontekstu su posebno značajni aspekti okvira finansijskog izještavanja firmi na bazi unaprijed neodređenog nastavka poslovanja (procjena budućih efekata pandemije, rata u Ukrajini i recesije na koncept nastavka poslovanja, engl. Going Concern), na imparitet sredstava-imovine, na bankarske zajmove i garancije, te mnoge druge sa ovim povezane aspekte finansijskog izještavanja. To podrazumijeva sagledavanja procjena menadžmenta klijenta na buduće izgledе firme, njihovo kvantifikovanje.

Naše su obaveze visoke u sferi naknadne procjene efekata rizika i materijalnosti,

odnosno refleksije na istinitu i poštenu sliku u revizorskem izještaju. To činimo u mjeri u kojoj je to realno u datim naglašeno ograničavajućim okolnostima sa razvojem krizne ekonomske situacije posle turbulentne i teške 2022. godine. Sve je i dalje sasvim novo i za nas. Stoga negujemo profesionalnu skepsu i rezervisanost kao odmijeren i na standardima baziran pristup i naš odgovor.

Osnovni postulati revizorske profesije prije svega konzervativizam, pristupanje sa dužnom pažnjom obavezuju na povećanu svijest o ovim pitanjima. Smatramo da je to najbolji način da odgovorimo ne samo na one obaveze koje su već poznate u ovom trenutku već i na one koje očekujemo sa pravom da će nastajati i biti urgentne. Rad na daljinu, rad od kuće, jeste novi načini organizovanja poslovanja klijenata i revizora i postaje nova normalnost bez obzira na različita gledišta o tome. Prethodno zahtijeva od nas da se fokusiramo na pribavljanje zadovoljavajućih revizorskih dokaza, da razmatramo posljedice odnosno efekte naknadnih događaja nakon datuma bilansa stanja, da kontinuirano unaprijeđujemo kvalitet našeg izještavanja i komunikaciju sa klijentima i zainteresovanim korisnicima informacija iz finansijskih i revizorskih izještaja. U svemu tome je za nas kredibilni referentni izvor informacija koje objavljuje Komitet Evrope o revizorskim nadzornim tijelima (eng. CEAOB), kao vrsta ugledanja na najbolju vodeću praksu i iskustva.

Naši stavovi o uticaju i reperkusijama pandemije COVID 19 i rata u Ukrajini na finansijsko izvještavanja i reviziju

Ističemo ključne oblasti u fokusu trenutnog okruženja u fiskalnoj i izvještajnoj 2022. godini u cilju preciziranja postupaka koji su se odnosili na naredne događaje u skladu sa Međunarodnim standardom za reviziju (ISA^{tm}). Neizvjesnost i izazovi izazvani pandemijom COVID-19 u gotovo cijeloj 2022. godini (Svjetska zdravstvena organizacija je proglašila javnu pandemiju 3/11/2020), koja je završena tokom 2022. godine, uključujući vjerovatnoču neplaniranog događaja takvih džinovskih razmjera, koji donose neizvjesnost i potencijal pomjerenja rokova koji je uticala i uticaće na mnoga područja naše revizije. Nezaobilazno je pomenuti ratna dejstva u Ukrajini tokom prvog kvartala 2022. koja će se značajno reflektovati na poslovanje i makro ekonomsku situaciju u performanse u Crnoj Gori, regionu i šire u EU i u Svetu što će se svakako reflektovati na sve u ovom procesu.

Naše preporuke klijentima revizije

Na kraju perioda izvještavanja 2022. godine, izvještavajući entiteti u svojstvu klijenata revizije su usmjereni da pažljivo procjenjuju informacije koje postaju dostupne nakon datuma izvještavanja, ali prije izdavanja finansijskih izvještaja. Zbog toga smo mi kao revizori zahtjevali i u 2022. godini održavanje većeg naglaska na događaje koji se događaju između datuma finansijskih izvještaja i datuma revizorskog izvještaja i tretirali smo ih kao naknadne događaje, ISA 560, Slijedeći događaji, stav 5 (e).

Prednosti primjene preporuka su povećana svijest o važnosti nastavka unaprijed neprekidnog poslovanja i efektima događaja nakon bilansa stanja na finansijske izvještaje koji će se reflektovati u 2023. godini.

Menadžmentu i onima koji su zaduženi za korporativno upravljanje smo ukazali na važne aspekte održavanja likvidnosti u 2022. godini, valjanosti pretpostavke o neograničenosti vrijemena poslo-

vanja, mjerenu procjena, naplati nenaplaćenih potraživanja u narednom obračunskom periodu, ispunjavanju ugovornih obaveza i sporazuma, poreskoj naknadi i šemi bonusa za zaposlene i najviše rukovodstvo.

Interakcija i reagovanje menadžmenta i onih zaduženih za korporativno upravljanje

Sa menadžmentom klijenata smo razgovarali tokom 2022. što ćemo nastaviti i u 2023. do datuma izdavanja revizorskog izvještaja u usmenoj i pisanoj komunikaciji, uz dodatno angažovanje na unaprijeđenju ove komunikacije sa aspekta obaveza izvještajnih entiteta i revizora, čime se unaprijeđuje kvalitet komunikacije u funkciji kvaliteta transparentnog finansijskog izvještavanja. Menadžment svih naših klijenata je po našoj ocjeni adekvatno reagovao i usko se fokusirao na navedene aspekte, tako da će naše revizije biti efikasne i omogućiti nam da se u budućnosti i dalje u potpunosti pridržavamo Međunarodnih standarda revizije - ISA^{tm}.

Usredsjedeni smo da ispunimo svoje odgovornosti u vezi sa pribavljanjem odgovarajućih revizorskih dokaza o kasnijim događajima na koje je uticala pandemija COVID-19 i rat u Ukrajini na poslovne aktivnosti i posebno da pojačamo svijest klijenata o značaju percepcije pandemijom i ratom prouzrokovanih rizika, što nama kao revizorima povratno omogućava adekvatno planiranje i baziranje revizije na procjeni rizika. Povećali su svijest o novim poslovnim transakcijama, posebno realizacije prodaje i plasmanima sa ukazivanjem klijentima na neizvjesnosti i rizike koje je donijela 2023. poslovna godina.

Koncept unaprijed neodređenog nastavka poslovanja u vezi sa trenutnim evolutivnim pitanjima revizije okruženja na uticaj COVID-19, kao i na programske stavove Accountancy Europe - AE kako računovodstvena profesija treba da reaguje na rat u Ukrajini <https://www.accountancyeurope.eu/about-us/war-in-ukraine/> 9 March 2022, pristupljeno: 28.02.2023. –

Naši stavovi

U trenutnom rastućem rizičnom okruženju pandemije COVID-19 koja je prevladavala tokom 2020. godine, i u 2021. godini i početkom 2022. godine, bili smo više nego dužni kao revizori da preduzmemo postupke vezane za i zaključujemo o prikladnosti-adekvatnosti pristupa i tretmana menadžmenta kako su primjenili u praksi principa neograničenog vrijemena poslovanja u skladu sa Međunarodnim standardom za reviziju (ISA^{tm}). Posebno ističemo da time nismo zamijenili primjenu kompletnih Međunarodnih standarda revizije, koji su za nas i dalje jedini autoritativen integralni tekst. Time je naša osnovna namjera da pomažemo svojim klijentima u ovoj značajnoj oblasti što je istovremeno i naša dužnost i obaveza po navedenim standardima.

Pridajemo veliki značaj potpunom razmatranju kontinuiteta poslovanja (ISA 570), uz puno uvažavanje posebnih okolnosti, poslovnih operacija svakog pojedinačnog klijenta pod specifičnim okolnostima pandemije COVID-19 i rata u Ukrajini. Svjesni smo rastuće nesigurnosti i složenim izazovima poslovnih operacija za čitav izvještajni period 2022. godine, a sa sumornim ekonomskim izgledima za 2023.

Naše preporuke klijentima revizije

Menadžmentu naših klijenata i onima zaduženim za korporativno upravljanje preporučivali smo tokom našeg tekućeg procesa revizije za 2022. da oni kao izvještajni entitet i mi kao spoljni revizori budemo više nego pažljivi i odgovorni.

Izuzetno smo zainteresovani i visoko motivisani da izrazimo svoj profesionalni skepticizam, nešto što je bio jedini zasnovan racionalni pristup na osnovu koga dolazimo do zaključka da li ima ili nema i u kojoj mjeri materijalnih neizvjesnosti netačno iskazanih salda i istinite i poštene slike koju prezentuje set finansijskih iskaza.

Preporučili smo menadžment timovima i onima zaduženim za korporativno upravljanje naših klijenata da budu kontinuirano i u potpunosti svjesni potencijalnog negativnog uticaja pandemije COVID-19 i rata u Ukrajini na unaprijed neodređeni nastavak poslovanja u 2023., što se značajno reflektuje na naš rad revizora, što je obostrana odgovornost. Dodatno smo preporučili klijentima da ojačaju postupke procjene poslovnih rizika operacija, a posebno za svoje nove transakcije i klijente, kako bismo mogli da procijenimo ocjene menadžmenta o sposobnosti svakog klijenta da nastavi da funkcioniše kontinuirano. Stoga smo preporučili da menadžment treba da posveti punu pažnju kraju godine 2022., sa fokusom na 1. kvartal 2023. godine i da posveti punu pažnju ukoliko utvrde bilo kakvu sumnju u sposobnost izvještajnog entiteta da nastavi da posluje prema konceptu unaprijed neodređenog nastavka operacija. Uz to smo preporučili klijentima da budu vrlo pažljivi i marljivi u odnosu na brojne druge informacije.

Interakcija i reagovanje menadžmenta i onih zaduženih za korporativno upravljanje

Menadžment i oni zaduženi za korporativno upravljanje su ispunili i ispunjavaju svoju odgovornost za procjenu sposobnosti entiteta da nastavi poslovanje prema konceptu unaprijed neodređenog roka. Takvo menadžment rasudivanje primjenjuju u produženom periodu tokom 2022. godine. Time se krećemo ka zajedničkom cilju adekvatnih, istinitih i poštenih objelodanjivanja u setu finansijskih iskaza za 2022.

Uticaj Coronavirusa i rata u Ukrajini na finansijsko izvještavanje klijenta

Naši stavovi

Za revizije u 2022. primjenili smo dodatne metodološke postupke koje smo razvili unutar firme samostalno na bazi metodologije IAASB o korišćenju tehnologije u pripremi revizorske dokumentacije (*Non-authoritative Support Material Related to Technology: Audit Documentation When Using Automated Tools and Techniques, IAASB, April 2020*).

Metodološki pristup baziran na implementaciji MRevS nam je praktično bio veoma koristan u unapređenju kvaliteta dokumentovanja, kompleta radnih papira i toka i ciklusa revizije, u značajnoj meri je učinio navedene aspekte kvalitetnijim, pouzdanim i efikasnijim. Revidirali smo finansijske izvještaje klijenata paralelno sagledavajući razmatranje finansijskog izvještavanja i aktivnosti pripreme revizorskih izvještaja. Usredstrijedili smo zajedničke napore na klijente kao subjekte izvještavanja i nas kao revizora kako bi investitori bili primarni akteri u fokusu i kako bismo im prikazali jasnu sliku uticaja eksternih faktora nestabilnosti i rizika na eventualna materijalno značajna odstupanja koja bi zauzvrat mogla uticati na odluku investitora, bez obzira na kvantitativne aspekte pogrešnih prikazivanja. Klijentima revizije naglašavamo da stanja na računima treba pravilno da odražavaju uslove na datum izvještavanja 31.12.2022., takođe da otkriju sve relevantne informacije, pretpostavke, analize, potencijalne obaveze, događajima prilagođavanja i neusklađivanja. Sve se to čini u kontekstu osiguravanja važnosti, značaja i uloge

koncepta unaprijed neograničenog roka poslovanja. Od klijenata očekujemo da izraze sopstvene stavove i svoj stav, kako bismo kasnije mogli da izrazimo svoje revizorsko mišljenje o tome. Sve prethodno pokrivene tačke i srođne pozadinske informacije dopunjuju se i ističu specifične rizike povezane sa našim posmatranjem, a sve na relevantnoj i realnoj osnovi kvalitetne eksterne revizije.

Naše preporuke klijentima revizije

Finansijski izvještaji naših klijenata su bogati sa mnoštvom poslovnih i sa njima povezanih informacija, grafičkim i strukturnim prikazima, izvještajem menadžmenta. U skladu sa najavom nove direktive EU o finansijskim informacijama koja je usvojena aprila 2021., koja svakako nije zakonski obavezujuća u Crnoj Gori ukazujemo klijentima čiji je značajan obim poslovnih transakcija sa entitetima na ovom području, da uzimaju u obzir aspekte nefinansijskih informacija jer će im to zahtijevati njihovi klijenti u okviru vertikalnih lanaca snabdjevenja. U tom smislu smo ponudili tehničku pomoć klijentima, kao i za razmatranje uvođenja održivog izvještavanja i integriranog izvještavanja.

Interakcija i reagovanje menadžmenta i onih zaduženih za korporativno upravljanje

Menadžment i oni zaduženi za korporativno upravljanje klijenata su u produženoj saradnji pozitivno reagovali i prihvataju prethodno, što je u suštini proces kontinuirane saradnje i značajna uloga revizije.

Datum kada je sprovedena posljednja kontrola rada

Posljednja kontrola kvaliteta je obavljana 1. februara 2023. godine. Primijenjena je usvojena obavezujuća metodologija prema Međunarodnom standardu kontrole kvaliteta – ISQC 1/IFAC: *Lista usklađenosti za revizije i pregledе finansijskiх iskaza, i druge usluge uvjeravanja i sa njima povezane usluge*

Popis subjekata iz člana 29 zakona o reviziji, za koje je društvo za reviziju odnosno ovlašćeni revizor sprovedeo reviziju tokom prethodne finansijske godine

Alter Modus d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
Autoremont Osmanagić A.D.	Podgorica	Statutarna revizija
BEPPLER & JACOBSON MONTENEGRO D.O.O.	Budva	Statutarna revizija
Bull and Bear A.D.	Podgorica	Statutarna revizija
CAPITAL TRANSFER MNE d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
Citadel Group A.D.	Podgorica	Statutarna revizija
Donator d.o.o.	Tuzi	Statutarna revizija
Drvoimpex A.D.	Podgorica	Statutarna revizija
Drvoimpex Spoljopred A.D.	Podgorica	Statutarna revizija
Drvomont d.o.o.	Kotor	Statutarna revizija
Krušo d.o.o.	Herceg Novi	Statutarna revizija
LIMIT PRIME SECURITIES d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
LUKANA d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
Mega-promet d.o.o.	Budva	Statutarna revizija
Osmanagić CO d.o.o.	Nikšić	Statutarna revizija
PPOV KOTOR-TIVAT d.o.o.	Tivat	Statutarna revizija
Sportina d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
Štamparija OBOD A.D.	Cetinje	Statutarna revizija
Tehnomax d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija
Vodakom d.o.o.	Tivat	Statutarna revizija
Waikiki d.o.o.	Podgorica	Statutarna revizija

Izjava o nezavisnosti rada društva za reviziju koja naročito sadrži pregled internih kontrola kojima se obezbjeđuje nezavisnost

Primjenjujući *Priručnik Međunarodnog kodeksa etike ua profesionalne računovođe, uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti (International Ethics Standard Board for Accountants® 2021 Edition: <https://www.ethicsboard.org/publications/2021-handbook-international-code-ethics-professional-accountants> Pristupljeno: 28.02.2023.), Međunarodni standardi nezavisnosti, posebno dio 4A Nezavisnost u angažmanima revizije i pregleda (str. 119-198), kao i 4B Nezavisnost u drugim angažmanima uvjeravanja osim revizije i pregleda (str. 199-235) realizovali smo slijedeće efekte.*

ISQC 1 zahtjeva od naše firme da uspostavi politiku i procedure osmišljene tako da pruži razumnu garanciju odnosno uvjeravanje da firma, njeno osoblje i, tamo gdje je to primjenljivo, drugi koji podliježu zahtjevima nezavisnosti (uključujući osoblje mrežnih firmi), održavaju nezavisnost tamo gdje je to propisano relevantnim etičkim zahtjevima. Međunarodni standardi revizije i Saopštenja o praksi uspostavljaju odgovornosti za angažovanje partnera i timova za angažovanje na nivou angažovanja za reviziju i reviziju.

Dodjeljivanje odgovornosti unutar firme sprovodimo u skladu sa veličinom naše firme, njenom strukturu i unutrašnjom operativnom organizacijom. Firma dodjeljuju odgovornost za određenu radnju pojedincu ili grupi pojedinaca (kao što je revizorski tim), u skladu sa ISQC 1.

Pored toga, pojedinačni profesionalni računovođa ostaje odgovoran za poštovanje svih odredbi koje se odnose na aktivnosti, interesovanja ili odnose tog računovode. Prethodno podrazumjeva nezavisnost u procesu

prikupljanja i analiziranja informacija, nezavisnost u zaključivanju i nezavisnost u izvještavanju. Prethodno u našoj praksi podrazumjeva ne samo ove aspekte već posebno naglašavamo centralni značaj i ulogu nezavisnosti u izgledu kako nas percipiraju klijenti, ostali zainteresovani, javnost, profesija i regulatorna tijela i agencije.

Tokom 2022. godine svi angažovani na poslovima revizije učestvuju u programu interne obuke o profesionalnoj etici i konfliktu interesa, nakon čega potpisuju dokument: Izjava o profesionalnoj etici – konflikt interesa. Navedeni dokument se bazira na (Izdana 2016. *International Ethics Standards Board for Accountants® Etički kodeks za profesionalne računovođe, ISRCG/SRRS, revidirana odluka od 14.11.2019.*) ISRCG je 2016. godine izdao *Etički kodeks za profesionalne računovođe*, štampa i autorska prava: SRRS. Etički zahtjevi koji se odnose na sukobe interesa i nezavisnost su na snazi za sve stalno zaposlene i saradnike po bilo kom pravnom osnovu SFAI MONTENEGRO d.o.o. ove Izjave te se imaju tumačiti u kontekstu Etičkog kodeksa.

Izjava obuhvata uputstva u obliku vodiča za praksu: Konflikte između interesa SFAI MONTENEGRO d.o.o. kao prakse revizije od interesa naših klijenata (komisioni, druge beneficije objelodanjivanja poslovnih interesa, konflikti interesa između različitih klijenata, objelodanjivanja, dezangažovanje).

Ovu izjavu smo revidirali 31.12.2022. godine, sa planom kontinuiranog monitoringa i inoviranja tokom 2023. u skladu sa promjenama u ovoj oblasti u svijetu i u Crnoj Gori. Na kraju poslovne godine do datuma izdavanja revizorskog izvještaja svi članovi revizorskih timova

potpisuju aktivnu izjavu koja pokriva navedeni period.

Sistem internih kontrola nezavisnosti je integralni dio nadzora i drugih strukture monitoringa i supervizije u okviru snažnog sistema internih kontrola same firme posebno u procesu unaprijeđenja kvaliteta korporativnog upravljanja i korporativne društvene odgovornosti. Ističemo činjenicu da naši partneri predstavljaju ugledne stručnjake u oblasti korporativnog upravljanja i korporativne odgovornosti što je značajno za nas i naše klijente jer smo od praktične promoći u periodu uvođenja ovih modela i koncepata,

Sistem internih kontrola kojima se obezbjeđuje nezavisnost primjenjujemo:

- Na sve angažmane revizorskog atestiranja bez obzira da li su u pitanju entiteti od javnog interesa koji se kotiraju na berzi, ili zadovoljavaju ovaj kriterijum i na sve ostale poslovne entitete.
- U fokusu nije isključivo koncept nezavisnosti na nivou firme već i svakog individualnog revizorskog angažmana i svakog angažovanog pojedinca u profesionalnom svojstvu.
- Prethodno važi ne samo za period održavanja nezavisnosti tokom ciklusa revizije i izdavanja revizorskog izvještaja već i poslovne saradnje firme sa klijentom.
- Stoga je za našu firmu imperativ da uspostavimo, razvijamo i unaprijeđujemo sisteme interne kontrole nezavisnosti i šire posmatrano u kontekstu kvaliteta.

Naša Izjava je stoga sa naslovom "Sukobi interesa" koja pokriva svojom odgovornošću 2022. kalendarsku i izvještajnu godinu.

Etički zahtjevi

INTEGRITET I OBJEKTIVNOST

Ugled i uspjeh društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. direktno zavisi od integriteta i profesionalnog ponašanja obojice principala – partnera i svakog zaposlenog i radno angažovanog ponaosob. Svi navedeni su dužni su da postupaju u skladu sa standardima etičkog ponašanja društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. koji su elaborirani u propisanoj pismenoj formi i čuvaju se u samom društvu.

Pomenuti standardi zahtijevaju da zaposleni u SFAI MONTENEGRO d.o.o. postupaju u svojim aktivnostima objektivno i sa integritetom, stručno i sa dužnom pažnjom, te da poštju povjerljivost podataka i pokažu profesionalno ponašanje. Naši etički standardi su potpuno usaglašeni sa Kodeksom etičkog ponašanja IFAC i sadržani su u "Kodeksu ponašanja" društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. (u daljem tekstu "Kodeks ponašanja"). Kodeks ponašanja se uručuje svim partnerima i zaposlenima u trenutku stupanja na posao. Kodeks ponašanja sadrži, između ostalog, "okvir za etičko donošenje odluka" koji zaposlenima služi kao osnov prilikom definisanja sopstvenog profesionalnog ponašanja. U okviru programa interne profesionalne edukacije obavljamo

kontinuiranu obuku svih učesnika u ovoj oblasti, koristeći najnovije prezentacije, video snimke i prateće materijale IESBA.

Od partnera i zaposlenih se očekuje da tokom radnog odnosa i drugih oblika radnog angažovanja u skladu sa Zakonom o radu Crne Gore u SFAI MONTENEGRO d.o.o. postupaju u skladu sa pravilima Kodeksa ponašanja, te njihovo poznavanje pravila kodeksa podleže provjeri.

Partner Branko Ž. Ljutić, je u svojstvu instruktora za reviziju obavljao obuku u ovoj oblasti članova ISRCG tokom 2016, 2017. i 2018. Istočemo, da smo takođe uključeni u ciklus konsultacija u okviru IFAC-a pratili aktivnosti vezane za Plan podrške snažnim etičkim pravilima u globalnoj privredi 2022., odnosno obavili smo pripreme za primjenu Međunarodnog kodeksa etike profesionalnih računovođa (uključujući

Međunarodne standarde o nezavisnosti) koji su stupili na snagu aprila 2018. U ISRCG se oficijelno primjenjuje Kodeks u prevodu SRRS iz 2016, koji SFAI MONTENEGRO d.o.o. primjenjuje u potpunosti, ali se u pristupu oslanja na novi Kodeks IFAC-a u mjeri u kojoj to nije u konfliktu već komplementarno sa važećim.

Pored kodeksa profesionalne etike SFAI MONTENEGRO d.o.o. sprovodi veoma stroga interna pravila ponašanja, primjenjuje kodeksa i pravila. Nastojimo da budemo od pomoći kolegama u struci i u svim aktivnostima u okviru ali i izvan ISRCG na profesionalnoj i javnoj sceni. Pored toga postoji mogućnost da partneri, zaposleni te eksterni stejkholderi mogu anonimno da upute pitanja lokalnom lideru u oblasti poslovnog ponašanja koja se odnose na etičke probleme ili ispravno postupanje u konkretnoj situaciji. Anonimnom komunikacijskom kanalu

Partneri i zaposleni dužni su da postupaju u skladu sa standardima etičkog ponašanja društva SFAI MONTENEGRO d.o.o.

može se pristupiti na Internet vebajtu društva. Anonimni komunikacijski kanal omogućava trećim licima podnošenje pritužbi na neetičko ponašanje partnera i lidera u oblasti poslovnog ponašanja društva. U tu svrhu je formiran nezavisni mehanizam u skladu sa zakonskim rješenjima za zaštitu zviždača u Crnoj Gori, kome se pristupa na mejl adresi: zvizdac@sfaime

Pregled etičkih pitanja i odgovora na raspolaganju je svim zaposlenima. Lideri u oblasti poslovnog ponašanja dužni su da ispitaju sve pritužbe i navode neetičkog ponašanja i preduzmu sve odgovarajuće mjere kako bi spriječili eventualne represalije protiv lica koja prijave slučaj neetičkog ponašanja. Standardi IFAC i društva SFAI MONTE-NEGRO d.o.o., upotpunjeni su zahtjevima koji se odnose na nezavisnost i etičko ponašanja sadržanim u članovima 8., 40. i 45. Zakona o reviziji Crne Gore. Okvir Međunarodnog standarda za kontrolu kvaliteta 1 (ISQC 1), u odjeljku o smjernicama u oblasti etičkog ponašanja, definije pitanje nezavisnosti. Pitanje nezavisnosti obrađeno je u posebnom odjeljku ovog izvještaja.

NEZAVISNOST

Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. je usvojilo Politike i propise u oblasti nezavisnosti i usaglašenosti poslovanja sa zakonima Crne Gore i propisima struke. SFAI MONTENEGRO d.o.o., pažljivo prati usaglašenost poslovanja sa zahtjevima zakonske regulative i pravilima struke (novi metodološki pristup NOCLAR IFAC-a), kao i sa zahtjevima SFAI MONTENEGRO

d.o.o. u oblasti nezavisnosti koji se odnose na finansijske plasmane kod klijenata i poslovne odnose sa njima. Partneri, zaposleni i saradnici SFAI MONTENEGRO d.o.o., ne posjeduju finansijske plasmane kod klijenata niti poslovne odnose sa njima kao ni klijenti sa navedenim. Ova pitanja se pokrivaju izjavom pojedinca na početku i kraju revizije da nije prisutan konflikt interesa, što smo precizno naveli prethodno.

Prihvatanje i zadržavanje klijenata

SFAI MONTENEGRO d.o.o., ima uspostavljenu proceduru za potrebe utvrđivanja prihvatljivosti klijenata (prema stepenu kom ga klijent može izložiti riziku) koja je zasnovana na pravilima društva, te sopstvenoj metodologiji odnosno elektronskim revizorskim radnim papirima koje smo interno razvili i testirali u praksi prema Međunarodnim standardima revizije IFAC-a, metodologijama EU za javnu reviziju (materijalnost i ocjena rizika) i metodologijama ICAEW za primjenu materijalnosti i ocjene rizika u praksi, a komplementarne su i u skladu sa revizorskim standardima IFAC-a, a sve bazirano na IFAC-ovoj regulativi.

Sistem predviđa konsenzus obojice principala - partnera na projektu revizije, uprave društva, sektorskih eksperata i stručnjaka za segment revizije bazirane na upravljanju rizicima, specifično i precizno da li stepen rizika kojem postojeći ili potencijalni klijent izlaže društvo riziku može da se drži pod kontrolom, kao i oko pitanja da li je primereno da se društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. povezuje sa klijentom i njegovom upravom ili odbaci takav aranžman, naglašavajući da je naša principijelna politika da ne prihvatom povezanosti uprave, zaposlenih, angažovanih i članova porodice do trećeg kolena u

konkretnom revizorskom angažmanu.

U procesu ocjene rizika prihvatanja i zadržavanja klijenta koristimo sopstvenu metodologiju bazirano na novom standardu iz SAD COSO 2018., kao i novoj metodologiji Američkog instituta sertifikovanih javnih računovoda – AICPA, 2018., koje su vodeće u svijetu. Razvili smo sopstven komplet radnih papira, takođe na bazi metodologije CFRR-a

- Ugled potencijalnog klijenta i njegove uprave
- Rezultat rada Uprave klijenta
- Obrazovanje i iskustvo zaposlenih na aktivnostima pripreme finansijskih izvještaja
- Postojanje motiva ili, pak, sklonosti uprave ka manipulaciji izvještajnim rezultatima
- Sklonost uprave ka zloupotrebama i prijevarama

SFAI MONTENEGRO d.o.o., primjenjuje uspostavljenu proceduru za potrebe utvrđivanja prihvatljivosti klijenata (prema stepenu kom ga klijent može izložiti riziku)

za kontrolu kvaliteta; Metodologija je korišćena u programu kontinuirane obuke ISRCG u periodu: 2017-2019., *Studija slučaja u reviziji, Pejasko Case Study, © by CFRR, 2018.*

U analitičkom postupku utvrđivanja stepena prihvatljivosti klijenta uzimaju se u obzir slijedeći faktori:

- Metodologija FATF-a na osnovu koje je kreiran revizorski radni papir "Poznavati svog klijenta" kao dodatni element procene rizika prihvatanja klijenta i procjene rizika pranja novca i finansiranja terorizma
- Materijalno značajne transakcije strukturirane na način koji omogućava priznavanje prihoda

- Neobično agresivan ili, pak, kreativan računovodstveni pristup
- Transakcije koje su složene, neobične ili, pak, koje nije lako procijeniti
- Procjene koje podrazumijevaju neizvjesnost, odnosno subjektivno prosuđivanje
- Transakcije sa povezanim stranama koje nisu dio konsolidovane grupe
- Naznake da društvo ima finansijske poteškoće
- Stepen stručnosti neophodan za obavljanje konkretnog posla
- Primjena metodologije, politike i prakse upravljanja rizikom u preduzeću.

Procedura prihvatanja i zadržavanja klijenta pruža pomoć pri utvrđivanju stepena prihvatljivosti klijenata. Pravi oslonac pružaju naši partner ii čitav tim kao svi nadležni za pitanja efikasnog upravljanja rizicima revizije koji veliki dio svog vrijemena izdvaja za potrebe utvrđivanja stepena prihvatljivosti klijenata. Kao što je opširnije objašnjeno u odjeljku "Rad na realizaciji projekata"

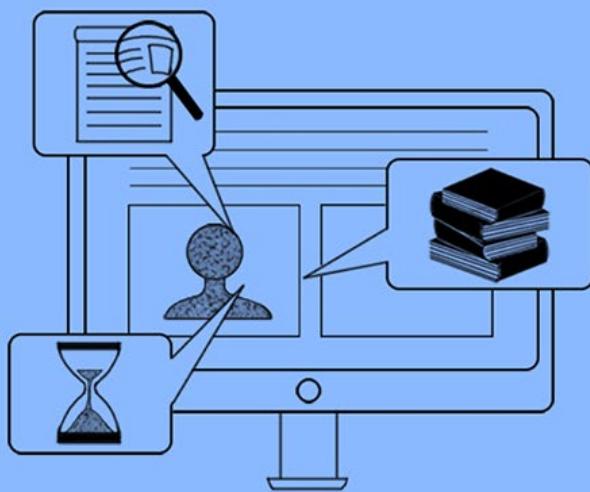
koji se nalazi u daljem tekstu, naši partneri nadležni za upravljanje rizicima su iz redova zaposlenih u zvanju stariji partner koji u profesionalnim krugovima uživaju ugled i nezavisnost i daju ključni doprinos prilikom odlučivanja o prihvatanju klijenata odnosno o očuvanju saradnje sa njima. Naša firma u ovoj oblasti uživa tehničku podršku Centra za menadžment korporativnog rizika Univerziteta u Koloradu, SAD, sa prijenosom autorskih prava za korišćenja njihovih metodologija. Istimemo da je inicijativa za prevođenje i objavljivanje novih metodologija u oblasti menadžmenta rizika preduzeća u okviru časopisa ISRCG upravo potekla od našeg partnera Branka Ž. Ljutića. Ove aktivnosti su odložene prema planu u 2022., što je posebno značajno jer se regulativa i praksa menadžment izvještaja u Crnoj Gori mora brzo dinamački i dubinski prilagodjavati regulativi u EU.

Nakon sprovedenog postupka za utvrđivanje prihvatljivosti klijenta odnosno

očuvanje kontinuiteta saradnje sa njim, rezultati procjene se uključuju u proceduru pregleda poslovnih knjiga, te uticu na obim i angažovanja i resurse na projektu počev od procjena rizika kao osnove za razradu materijalnosti i konsekventno atestiranje sistema, transakcija, salda i finansijskih izvještaja kao cjeline.

SFAI MONTENEGRO d.o.o. će odbiti da predloži, prihvati ili, pak, nastavi angažovanje na projektu ukoliko postoji uvjerenje da rizici ne mogu da se drže pod kontrolom, ukoliko društvo nije saglasno sa obimom potrebnog angažovanja ili, pak, ukoliko naknada iz bilo kog razloga nije prihvatljiva. Takvim potencijalnim situacijama pristupamo proaktivno i rješavajući ih u početnim fazama razmatranja prihvatanja novog ili zadržavanja postojećeg klijenta, uz otvoreni liniju komunikacije sa klijentom i iznošenje naših stavova.

Ljudski potencijali

Primanje zaposlenih u radni odnos: SFAI MONTENEGRO d.o.o. ima strogo definisane standarde u oblasti zapošljavanja pripravnika i angažovanja iskusnih kadrova koji podrazumijevaju ne samo ocjenu uspjeha u procesu univerzitetskog obrazovanja odnosno studijama svakog kandidata ponaosob već i razgovore sa njima, provjeru njihovih podataka o školskoj spremi i provjeru referenci. Osim pomenutog, vršimo procjenu kvaliteta kadrova koje zapošljavamo direktno sa fakulteta i visokih škola, te vodimo računa o tome da kadrovi potiču iz obrazovnih ustanova poznatih po kvalitetnim diplomcima koji ostvaruju uspjeh u struci kojom se bavimo. Nakon toga naši stručnjaci za ocjenu kvalifikovanosti i kvaliteta kandidata obavljaju funkcionalna psihološka a uz to i testiranja u oblasti struke – test sposobnosti i sklonosti.

Profesionalni razvoj: Profesionalna obuka podrazumijeva kontinuiran proces usvajanja znanja. Obuka počinje danom stupanja u radni odnos i nastavlja se tokom čitavog radnog vijeka zaposlenog i/ili radnog angažovanog. SFAI MONTENEGRO d.o.o., posjeduje vlastite programe interne obuke, kreirane po ugledu na programe AICPA/IFAC/EFAA/CFRR za male i srednje revizorske

prakse koje smo samostalno razvili, kao i posebne programe kolega/enica koji su uključeni u programe sticanja visoko uglednih profesionalnih sertifikata i licenci u okviru ISRCG i izvan njega (ACCA, CIA, CIMA). U ovoj oblasti imamo razvijenu poslovno tehničku saradnju sa Biznis akademijom Zagrebačke škole ekonomije i menadžmenta.

Zaposleni i radno angažovani u SFAI MONTENEGRO d.o.o., pohađaju brojne obuke, zvanično i nezvanično organ-

Osnovna dužnost partnera ogleda se u radu sa svim zaposlenima. Pomenuti rad podrazumijeva usmjeravanje zaposlenih, kontrolu njihovih izvještaja, obuku, razmenu iskustava i davanje primjera kadrovima iz struke i njihovim timovima. Ističemo činjenicu da je partner Goran B. Strahinja učesnik u program Obuke instruktora CFRR (2016-2021), intenzivno u svojstvu Predsjednika Skupštine ISRCG do 2022. bio uključen u međunarodnu saradnju na regionalnom i planu EU.

Obuka počinje danom stupanja u radni odnos i nastavlja se tokom čitavog radnog vijeka zaposlenog.

izovane, a osim pomenutog podvrgnuti su i kontinuiranoj obuci na radu. Program obuke obezbjeduje sticanje širokih kompetencija u računovodstvu i reviziji i usko-specijalističkih kompetencija koje se odnose na konkretnе oblasti rada. Naši partneri se takođe kontinuirano obučavaju, razvijaju i obrazuju, i neposredno učestvuju u programima obuke zaposlenih na radu.

Društvo je stvorilo okruženje u kome zaposleni preuzimaju ličnu odgovornost za razvoj svoje karijere, te je u tom smislu kreiralo brojne programe obuke i alate koji zaposlenima pomažu u personalizaciji obuke tj. u njenom prilagođavanju sopstvenim dužnostima i obavezama. Za svoje interne programe kontinuiranog profesionalnog razvoja elaborirali smo planove i programe, materijale, kao i

načine provjere napredovanja učesnika u programu, te načine ocjenjivanja kvaliteta rada instruktora. Navedeni pristup je podržan savremenim informacionim tehnologijama (timski rad, timski računarski programi, elektronske video konferencije, elektronska dokumentacija i literatura).

Pored obuke za koju se sami opredijele, partneri i zaposleni dužni su da pohađaju obuku za koju SFAI MONTENEGRO d.o.o. smatra da je za njih važna kako bi bili u mogućnosti da obavljaju poslovne aktivnosti i stekli odgovarajuća znanja iz oblasti struke i etike. Osim pomenutog, društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. posluje u skladu sa standardima struke u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, u smislu obima i vrste edukacije. Naši programi obuke se redovno ažuriraju sa ciljem da zaposlenima omoguće da se razvijaju, stiču znanja, vještine i iskustva potrebna u profesionalnom radu sa klijentima. Razvijamo kvalitetnu dvosmjernu komunikaciju sa klijentima, stejkholderima i ostalim zainteresovanim.

Kontrola rada i usmjeravanje: Svaki principal - partner na projektu odgovoran je, zajedno sa drugim učesnicima, za raspoređivanje partnera i zaposlenih na različite projekte u skladu sa njihovim stručnim kompetencijama i iskustvom potrebnim u datim okolnostima. Osim toga, partneri na projektu snose krajnju odgovornost za utvrđivanje obima u kojem će biti implementirano usmjeravanje, praćenje i pregled rada mlađih saradnika kojima su povjereni radni zadaci. Za planiranje i monitoring se koriste novi sofisticirani IT alati.

Napredovanje u karijeri: Rad partnera i zaposlenih ocjenjuje se na godišnjem nivou kroz pregled rezultata rada u kome učestvuju kolege istog, nižeg i višeg hijerarhijskog ranga. Partneri i zaposleni koji su direktno angažovani u radu sa klijentima prepoznati su i nagrađuju se za svoj rad koji podrazumijeva valjano i cijelovito djelovanje u oblasti računovodstva i revizije.

Procedure ocjenjivanja i nagradivanja
zaposlenih baziraju se na jednostavnoj

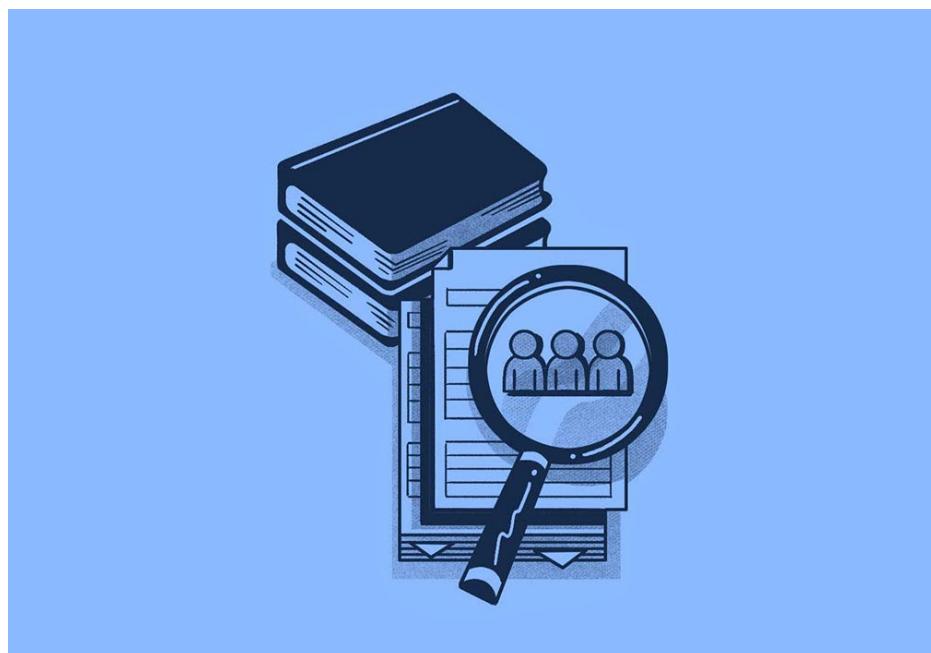
ali veoma značajnoj činjenici koju posebno ističemo da društvo ne pruža nerevizionske usluge klijentima revizije.

Osim pomenutog, SFAI MONTENEGRO d.o.o., podstiče, priznaje i nagrađuje timski rad. Zaposleni dobijaju formalnu ocjenu rada na svakom projektu na kome provedu 80 i više radnih sati. Svi zaposleni se formalno ocjenjuju najmanje jednom godišnje uz učešće partnera i neposredno nadređenih kolega sa kojima su radili na određenom projektu. Ocjene su u pisanoj formi, zaposleni se pismeno izjašnjava, finalni sastanak sa vodom tima je usmjeni, nakon koga se evidentira ishod i finalna ocjena. Nadalje, naša revizorska metodologija kreirana unutar društva omogućava neformalno davanje povratnih informacija i profesionalno usmjeravanje zaposlenih u toku trajanja samog projekta. Naša metodologija osmišljena je na način da obezbedi kvalitetan proizvod rada i kontinuirani razvoj zaposlenih. Sve pomenuto biva objedinjeno u godišnjoj ocjeni rada zaposlenih i to u odnosu na SFAI MONTENEGRO d.o.o. vrijednosti, individualno postavljene ciljeve za datu godinu i saradnju sa kolegama. Zaposleni u SFAI MONTENEGRO d.o.o. napreduju u karijeri onda kada su u profesionalnom smislu spremni da pređu na višu radnu poziciju.

Nakon godišnjeg pregleda i ocjene rezultata rada svakog zaposlenog, saziva se sastanak na kojem učestvuju zaposleni u višem zvanju, kako bi se još jednom izvršila provjera i osiguralo da su date karakteristike zaposlenih dosljedne i da su unaprjeđenja opravdana. Rad svih zaposlenih i partnera ocjenjuje se najmanje jednom godišnje u pisanoj formi u postupku koji je anoniman i u kome učestvuju lica u nižem zvanju od lica koje se ocjenjuje.

U postupku se ocjenjuju ukupan učinak zaposlenog – tj. njen/njegov odnos prema drugim zaposlenima i klijentima, kao i njene/njegove jače i slabije strane. Principali - partneri i zaposleni kod kojih su više puta uočene pojedine slabosti dobijaju podršku u vidu savjeta odnosno obuke kako bi im se pomoglo u prevazilaženju slabosti.

Osim pomenutog, društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o., dva puta godišnje sprovodi anketu Istraživanje zadovoljstva zaposlenih u kojoj se od zaposlenih traži da iznesu svoje stavove o velikom broju tema koje se konkretno odnose na njih. Rukovodstvo veoma ozbiljno pristupa rezultatima ankete i rješavanju identifikovanih problema u skladu sa politikama i procedurama društva SFAI MONTENEGRO d.o.o.

Rad na realizaciji projekta

Metodologija SFAI MONTENEGRO za obavljanje revizije: SFAI MONTENEGRO d.o.o., primjenjuje vlastitu internu kreiranu i autorski zaštićenu jedinstvenu revizijsku metodologiju i postupak u svim projektima revizije kako bi se obezbedio ujednačen i dosljedan u pristup u radu. Metodologija se oslanja na seriju udžbenika iz oblasti revizije i usluga uvjerenjavanja, našeg partnera Branka Ž. Ljutića, objavljenih u periodu od 2001. do 2022. Pomenuta metodologija se po potrebi unaprijeđuje kako bi odgovorila na stalne promjene u okruženju, što je posebno slučaj u 2022.

Svi partneri i zaposleni se kontinuirano obučavaju u primjeni ove metodologije. Naša metodologija je dovoljno fleksibilna tako da omogućava usvajanje dodatnih procedura, standarda i metodologija koje eventualno zahtijevaju lokalni zakonski propisi u Crnoj Gori kao i korišćenje segmenata sofisticiranih kompleksnih softverskih rješenja međunarodnih kuća, institucija, asocijacija i organizacija u oblasti metodologije, standarda revizije i radnih papira, koji su na osnovu regulative o zaštiti autorskih prava slobodni za korišćenje u našoj firmi uz ogragu da metodologije uputstva, vodiči, elaboracija standarda unutar firme jesu autorski zaštićeni i nije dozvoljeno

kopiranje ili korišćenje u bilo kom obliku ili načinu za bilo kakve druge potrebe.

Sveobuhvatne politike i procedure: Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. je uspostavilo sveobuhvatne politike i procedure kojima se reguliše praksa u oblasti računovodstva i revizije i koje se redovno ažuriraju kako bi odrazile najnovije promjene u struci i poslovnom

odnosno cirkulaciji u bilo kom obliku, te svim oblicima neovlaštenog kopiranja i cirkulisanja.

Sve metodologije, standardi i procedure su u elektronskoj formi, izvorno na engleskom jeziku, kao punopravnom drugom službenom jeziku i firmi osim onih koje su već prevedene na Crnogorski ili postoji validan prijevod na nekom od

***Svi partneri i zaposleni se
kontinuirano obučavaju u primjeni
metodologije za obavljanje revizije.***

okruženju u Crnoj Gori i odgovorile na aktuelna pitanja, potrebe i probleme u praksi. Pomenute politike odnose se ne samo na zakonom propisane standarde i standarde struke, nego i na smjernice u pogledu njihove najbolje primjene. Politike su dostupne u formi elektronskih datoteka i baza podataka. Redovno se ažuriraju i dopunjaju najnovijim informacijama i u svakom trenutku su dostupne svim zaposlenim licima, ali su istovremeno poslovna tajna i nisu namijenjene javnom objavljivanju

jezika zemalja regiona koji je razumljiv i u Crnoj Gori, pri čemu se u potpunosti i striktno poštuju svi zahtjevi u pogledu obaveznosti.

KONTROLA KVALITETA RADA NA SPECIFIČNIM ANGAŽMANIMA:

U SFAI MONTENEGRO d.o.o. koristimo odabrane procedure kontrole kvaliteta rada koje se primjenjuju samo na određene projekte, prema ISQC-1 IFAC-a.

Orijentacija **Odbora za međunarodne standarde revizije i usluga uveravanja IAASB IFAC-a** od kontrola kvaliteta kao unapređenju menadžmenta kvaliteta revizije je sastavni dio naših npora. To se posebno odnosi na sljedeće značajne aspekte:

- Predloženi Međunarodni standard o menadžmentu kvaliteta 1 - **Menadžment kvaliteta za firme koja obavljavaju revizije ili pregledе finansijskih iskaza, ili pružaju druge usluge uvjervanja ili povezane usluge** (zamjenjuje prijethodna angažovanja prema ISQC,1)
- Predloženi **Međunarodni standard o menadžmentu kvaliteta 2** (Pregledi kvaliteta angažovanja)
- Predloženi **Međunarodni standard revizije 220 (revidiran), Menadžment kvaliteta za reviziju finansijskih iskaza.**

Nacrti ovih dokumenata prati ukupan Memorandum objašnjenja: Nacrti za javnu raspravu IAASB-a o kvalitetu menadžmenta na nivou angažmana firme, uključujući preglede kvaliteta angažmana.

U praksi koristimo sopstveno razvijeni metodološki pristup na bazi procjene rizika kao osnovu menadžmenta kvaliteta firme. Takav pristup nas stimuliše da budemo proaktivni, da reagujemo i da budemo promišljeni o prirodi okolnosti firme klijenta i našem angažmanu koji obavljajmo u procesu kreiranja, primjene menadžmenta kvaliteta revizije. Partner za angažovanje ima veću ulogu u menadžmentu kvaliteta i ostvarivanju visokih standarda kvaliteta na bazi specifičnih uslova angažovanja. U tom svjetlu su posebno značajni aspekti izbora i rezultata revizorske dokumentacije u elektronskom obliku u procesu pregleda kvaliteta revizije.

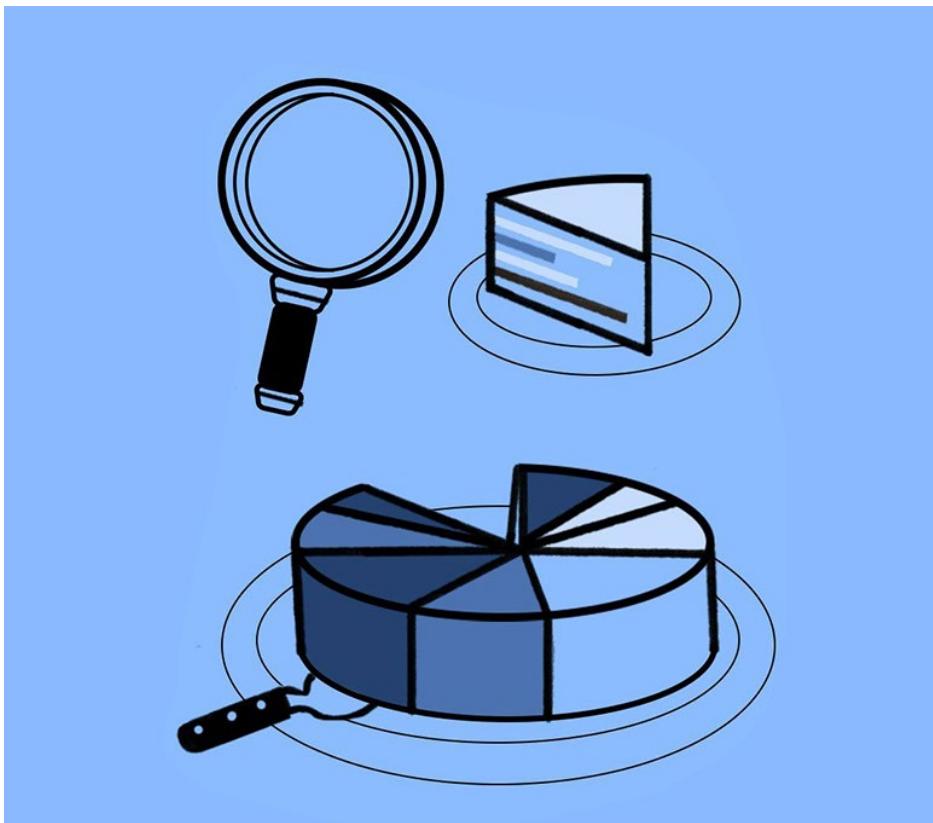
SFAI MONTENEGRO d.o.o. nema klijente čije se hartije od vrijednosti kotiraju na nacionalnoj berzi. Preciznije **naši klijentni nisu poslovni entiteti istaknuti na primarnom listingu Montenegro berze**. Takođe kao klijente nemamo subjekte od javnog

interesa kao i javne i državne organe, koji bi mogli biti značajni zbog svoje veličine, složenosti poslovanja, privrednog sektora u kom posluju odnosno prisutnosti u javnosti. I pored te činjenice, SFAI MONTENEGRO d.o.o., za svaku pojedinačnu reviziju imenuje nezavisnog partnera nadležnog za atestiranje kvaliteta revizije (engl. Quality Review Partner - QRP) koji u saradnji sa partnerom na projektu razmatra sva značajna pitanja i koji je odgovoran za nezavisnu ocjenu plana revizije, realizaciju plana, rješavanje značajnih pitanja, finansijske izvještaje i objelodanjivanja, kao i za valjanost izdatog mišljenja. U pisanim politikama SFAI MONTENEGRO d.o.o. navedeni su posebni kriterijumi kojima se obezbeđuje da pomenuti partner posjeduje relevantno iskustvo i stručno znanje za obavljanje povjerene funkcije.

Osim pomenutog, naše politike zahtjevaju konsultacije u oblasti specifičnih transakcija i okolnosti, a koje eventualno uključuju primjenu značajnih prosudživanja. Na kraju ali svakako ne na posljednjem mjestu, korporativna kultura društva SFAI MONTENEGRO

d.o.o. koja podrazumijeva konsultativnu razmenu mišljenja predviđa redovne konsultacije naših timova sa pomenutim ekspertima i drugim stručnim licima unutar i izvan firme. U tom smislu imamo izvanrednu saradnju sa kolegama iz Crne Gore, sa ostalim sertifikovanim trenerima – instruktorima ISRCG i iz regionala Zapadnog Balkana u okviru aktivnog programa Svjetske banke, kao i sa uglednim kolegama iz regionala koji se bave ovim aspektima posebno kontrolom kvaliteta, i to posebno Hrvatska revizorska komora, Revizorska komora Federacije Bosne i Hercegovine, Institut sertifikovanih javnih računovođa Albanije, Komora ovlašćenih revizora Kosova, Komora ovlašćenih revizore Makedonije kao i sa njihovom komisijama za kontrolu kvaliteta revizije.

Partneri na projektima revizije finansijskih izvještaja naših klijenata podliježu periodičnoj rotaciji iako to nije izričita zakonska obaveza u Crnoj Gori. Period obavezne rotacije jeste pet godina, znatno kraći od uobičajenih rokova koji važe za entiteta od posebnog

javnog interesa, mada u praksi koristimo mogućnost i rotacije iz godine u godinu i rotacije na pojedinačnim revizijama. Nadalje, metodologija SFAI MONTENEGRO d.o.o., za obavljanje revizije počiva na principu da kontrolu rada svakog člana tima na projektu vrši drugi član tima istog ili višeg ranga kako bi se ocijenilo da li je posao obavljen u skladu sa planom, kompetentno, i obezbijedilo donošenje ispravnih zaključaka.

Resursi u oblasti računovodstva i revizije: Konsultacije predstavljaju ključni element kontrole kvaliteta u društvu SFAI MONTENEGRO d.o.o. Naši stručni računovodstveni timovi sastavljeni su od partnera i stručnjaka u oblasti računovodstva i revizije. U situaciji kada partner na projektu nije saglasan sa savjetima eksperata, postoji zvanična procedura za nastavak dijaloga sve dok se eventualno sporno pitanje ne riješi, uz uvažavanje stavova pomenutih eksperata, a sve u pisanoj formi.

Imajući u vidu sve veću primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izještavanja u EU i u Crnoj Gori (MSFI), uspostavili smo sistem za ocjenjivanje finansijskih izještaja klijenata od strane

revizorskih timova na način koji je dosljedan i u skladu sa punom svrhom i ciljem Standarda.

Sistem se prvenstveno ogleda u analizi finansijskih izještaja od strane stručnjaka za mikro finansijsku analizu finansijskih iskaza, koja je specifična refleksija svakog klijenta ponaosob, kompleksnosti, rizika, industrije kojoj pripada, veličine i specifičnosti operacija privrednog društva. U svemu tome koristimo proaktivni stav, motivišemo klijente da unaprjeđuju kvalitet objelodanjivanja u finansijskim izještajima u skladu sa okvirom MSFI.

Timovi zaduženi za rizike i kvalitet usluge: Sektor za upravljanja rizicima, savjetovanjem i politikama predstavlja centralnu funkciju u društvu i čine ga visoko stručna lica angažovana u formi revizorovog eksperta za tu oblast. Ovaj sektor se interno zove *Odjeljenje za upravljanje rizicima i kvalitetom usluge* (engl. Risk and Quality - R&Q) i njime upravlja Profesor dr Stanislav Polić, sertifikovani računovođa, dipl. el. ing. ekspert za IT reviziju i Dean Miletić, dipl. ek, kandidat za zvanje sertifikovanog računovođe u SRRS, Beograd.

Ključna odgovornost je obojice princi-

pala - partnera nadležnih za upravljanje rizicima da su uključeni u cijelokupan postupak prihvatanja i zadržavanja klijenata, u okviru kojeg su odgovorni za procjenu svih elemenata kvalitativnih i kvantitativnih rizika. Osim pomenutog, partneri nadležni za upravljanje rizicima dužni su da aktivno učestvuju u radu projektnih timova i, ukoliko je potrebno, pruže konsultacije o značajnim pitanjima kao što je na primjer kompleksno pitanje procjene nastavka poslovanja. SFAI MONTENEGRO d.o.o., je razvilo sopstvenu metodologiju za procjenu nastavka poslovanja, koja je u skladu ISA/IFAC sa mogućnošću predviđanja potencijalnog rizika bankrotstva klijenta, na bazi adekvatne primjene Altmanovog analitičkog modela, prilagođenog strukturi i institucijama nacionalne privrede Crne Gore, kao i Beneisch-ovog modela. Navedena dva modela se primjenjuju u sinergiji sa analizom performansi ključnih finansijskih koeficijenata.

SFAI MONTENEGRO d.o.o. je kreirao i pažljivo sprovodi formalne procedure koje precizno definisu okolnosti u kojima su projektni timovi u obavezi da se konsultuju sa timom za PREGLED RADA U REVIZIJI I PRAĆENJE KVALITETA. Partneri nadležni za upravljanje rizicima su nezavisni. Posjeduju bogato iskustvo i bave se pitanjem kvaliteta usluga, kao i pitanjem primjena i razvoja politika i procedura.

MONITORING

U društvu SFAI MONTENEGRO d.o.o. uspostavljen je program za praćenje kvaliteta nakon izdavanja mišljenja. Program obuhvata provjeru kvaliteta rada partnera i svih aspekata sistema kontrole kako bi se obezbijedilo valjano funkcionisanje kontrole kvaliteta i razumno uvjерavanje da SFAI MONTENEGRO d.o.o. posluje u skladu sa svim važećim standardima struke i internim politikama i procedurama društva. Programom upravlja i njegovu primjenu nadgleda funkcija Kontrole kvaliteta unutar funkcija menadžmenta rizika i kontrole kvaliteta.

Pregled projekata vrše iskusni principali - partneri i viši menadžeri sa odgovarajućim

iskustvom u određenoj industriji koji su nezavisni u odnosu na društvo koje obavlja reviziju i sam proces revizije. Pregledi se obavljaju jednom u tri godine i tom prilikom obavlja se evaluacija svih partnera. Pregledi se vrše češće kada postoji vjerovatnoća povećanog rizika. U ove svrhe smo u procesu pregovora dobijanja besplatne tehničke pomoći od strane Evropske federacije računovođa i revizora, tako da je njihova inicijalna konsultantska misija planirana za kraj maja 2022. godine. SFAI MONTENEGRO d.o.o., učestvovao u pilot program testiranja IT zrelosti firme za reviziju koji je sproveden u EFAA u 2019., što su nakon prihvatali brojni vodeći instituti i profesionalne organizacije računovođa širom Svijeta tokom 2020. i 2021.

Praćenje kvaliteta rada sastavni je dio našeg programa za kontinuirano unaprijeđenje procesa i procedura. Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o., kontinuirano procjenjuje informacije dobijene putem ovog programa i drugih neformalnih izvora u stalnom nastojanju da unaprijedi politike, procedure i kvalitet usluge. Eventualnim propustima u ispunjenju standarda kvaliteta pristupa se ozbiljno - od nadležnog partnera traži se poboljšanje rezultata rada i njegovo se angažovanje ocjenjuje naredne godine. Slabi rezultati u oblasti upravljanja rizicima odnosno nezavisnosti povlače smanjenje naknade principala - partnera; u pojedinim situacijama partner gubi pravo na potpisivanje revizorskog mišljenja u ime društva, dok se u drastičnim slučajevima od partnera može zahtijevati da napusti društvo.

Uprava društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. mišljenja je da okruženje u kome se sprovodi opisana kontrola kvaliteta ispunjava zahtjeve važeće regulative te da pruža razumno osnovu za uvjerenje da revizija finansijskih izvještaja od strane SFAI MONTENEGRO d.o.o. ispunjava propisane standarde kvaliteta.

POSLJEDNJA KONTROLA KVALITETA USLUGE

Do sada nisu obavljane eksterne kontrole

kvaliteta društva SFAI MONTENEGRO d.o.o. Ističemo da u svom dosadašnjem radu nismo identifikovali oblasti velikog rizika, dok smo na manje bitnim i nižim rizicima trenutno kontinuirano angažovani. Usko smo se fokusirali na aplikaciju standard ISQC-1. Uključeni smo direktno kao firma u sve ankete u ovoj oblasti koje su do sada organizovali IFAC, AE, EFAA, i CFRR. U oblasti praktične aplikacije ISQC 1 uživamo podršku vodećeg tima autora ovog standarda koji nas uvode u njegovu aplikaciju, zbog same činjenice ne samo da je kompleksan već je i veoma obiman i precizan, zahtjeva velike resurse i posvećenost, iza čega stojimo u potpunosti. Rukovodstvo društva izjavljuje da sistem internih kontrola efikasan.

Reagujući na potrebe kontinuiranog unapravljenja menadžmenta kvalitete revizije formirali smo **Savjetodavni odbor eksternih stručnjaka sa velikim iskustvom u toj oblasti**.

KONCEPT NEZAVISNOSTI U DRUŠTVU: NEZAVISNOST, INTEGRITET I OBJEKTIVNOST

Partneri SFAI MONTENEGRO d.o.o. prate stroge zakonske propise, zahtjeve struke i zahtjeve nezavisnosti društva u pogledu finansijskih plasmana kod klijenata i odnosa sa njima. Društvo je uspostavilo program za usaglašavanje poslovanja sa principima nezavisnosti, kao i sistem njegovog praćenja. Sistemi i kontrole odnose se na:

Pisane politike i procedure nezavisnosti:

- Automatizovani sistem za praćenje finansijskih plasmana i popis društava sa ograničenjima
- Kontinuiranu obuku u oblasti nezavisnosti
- Interno praćenje sistema nezavisnosti i pratećih kontrola, kao i provjeru nezavisnosti partnera na godišnjem nivou.
- Odgovornost za nezavisnost kao i na sisteme i kontrole u nadležnosti višeg rukovodstva
- Odgovarajući stav rukovodstva i kultura koja podrazumijeva nezavisnost
- Pravovremeno izvještavanje o

pregovorima zaposlenih o zasnivanju radnog odnosa kod klijenta

- Izvještavanje zaposlenih o percipiranim i realnim povredama nezavisnosti
- Disciplinske politike i procedure, kontrole zajedničkih poduhvata, kod klijenata kojima se pruža usluga revizije i naknada.

Sistem zahtjeva da partneri i zaposleni ispitaju i dokumentuju svaku sumnju u pogledu nezavisnosti društva prilikom prihvatanja novog klijenta ili, pak, nekog konkretnog projekta. Prije nego što se prihvati nereviziji projekat kod klijenta kome se pruža usluga revizije, od partnera nadležnog za odnose sa klijentima, traži se dozvola za pružanje takve usluge pomenutom klijentu. Projekat se prihvata samo ukoliko partner potvrdi da projekat ne dovodi u pitanje nezavisnost, te da postoje uspostavljene mjere zaštite kojima se rizik svodi na prihvatljuvu mjeru. Takvih situacija i pored prethodno navedenog nije bilo u 2022.

Važan aspekt koncepta nezavisnosti jeste centralna podrška partnerima i zaposlenima u pogledu nezavisnosti koja se odnosi na lična pitanja, naknadu i druga pitanja. Ukoliko klijent ne prihvati jasne računovodstvene smjernice, nalaze revizije o materijalno značajnim pitanjima, ili, pak, pokazuje neetičko ponašanje, društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o., pruža podršku partneru na projektu u donošenju odgovarajućeg mišljenja čak i ako to može da dovede do raskida odnosno neprihvatanja angažovanja.

SFAI MONTENEGRO d.o.o. nema klijente koji su Društva entiteti od javnog značaja - interesa na dan 31. decembra 2022. godine. Nema društava kojima su pružene revizorske usluge od strane društva za reviziju kombinovano sa konsultantskim uslugama

SFAI MONTENEGRO d.o.o. nije pružalo konsultantske usluge javnim društvima.

IZJAVA O POLITICI REVIZORSKOG DRUŠTVA O KONTINUIRANOJ PROFESIONALNOJ EDUKACIJI

Kao što se pominje u odjeljku o kvalitetu revizije, revizori, zaposleni i radno angažovani društva SFAI MONTENEGRO d.o.o., imaju puno učešće u našem programu kontinuirane profesionalne edukacije zaposlenih. Osim toga što pohadaju internu kreiranu obuku, od naših revizora, zaposlenih i radno angažovanih se zahtjeva da pohadaju i obaveznu obuku u trajanju od najmanje dva dana koju jednom godišnje organizuje ISRCG, a na kojoj se obrađuju pitanja računovodstva i revizije relevantna za ovlašćene revizore u Crnoj Gori.

Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o., ima utvrđen plan i program za obuku i razvoj zaposlenih u Sektoru za reviziju i lica u zvanju ovlašćeni revizor kojim se propisuje obavezan program obuke za svako zaposleno lice i vodi evidencija o završenoj obuci. Navedeni plan je usklađen sa regulativom i standardima u EU kao IFAC-ovim na globalnom planu. Sektor za obuku i razvoj zaposlenih odgovoran je za učešće zaposlenih i partnera u obrazovnim programima.

Za svaki nivo stručnosti postoji utvrđen godišnji plan i program obuke koji, osim zakonom propisane obavezne edukacije, podrazumijeva dodatnih 40 sati obuke kreirane od strane SFAI MONTENEGRO d.o.o., na osnovu dokumenta firme *Izjava kontroli kvaliteta računovodstvene i revizorske prakse firme*, prema IFAC, datum dokumenta: 31.12.2022., kao i na osnovu Pravilnika o kontinuiranoj edukaciji ISRCG. U 2022. godini su obuhvaćene metodske jedinice-teme:

- Kreiranje radnih papira za mikro finansijske institucije
- Izbor adekvatnog modela Altmanov test za proizvodna i uslužno-trgovinska preduzeća
- Metodologija specifičnog plana revizije za štedno kreditne institucije
- Plan revizije za štedno kreditne institucije
- Tok revizije-Standardi IFAC
- Struktura novih revizorskih izvještaja u EU, relevantnost za Štedno kreditne institucije u CG
- Izveštaj o transparentnosti, inoviranje, zakonski zahtjevi u C. Gori
- Metodologija i standardi revizorskog izvještaja za Grupu Sportina, zahtjevi Deloitte Slovenija revizora grupe,
- Standardi i metodologije: Konfirmacije i Cut-off Tests
- ISA 4400: Interakcija sa klijentom
- Primjena u praksi referalnih instrukcija Sportina Group, međunarodna grupa, Deloitte Slovenija za 2022. Priprema plana revizije
- IFAC metodologija i standardi: Aplikacija analitičkih alata u reviziji
- Nove revizorske funkcije u MS Office 365 u Excel,
- Praćenje i koordinacija aktivnosti revizorskog tipa, standardi IFAC i praksa
- Informisanje tima o potencijalu MS Office u reviziji
- Determinisanje izbora i implementacije veličine statističkih uzorka u reviziji
- Suzbijanje pranja novca, korporativni kriminal, regulatorna usaglašenost-Ključni značaj i uloga za opstanak mlade i male revizorske firme
- Tok revizije za kontrolu kvaliteta. ISQC-1
- Kontrola kvaliteta i inspekcije. Radni program za inspekciju procesa. Upitnik. Knowledgeleader.com AQC1-Questionnaire
- Scenario pripreme naše firme za eksternu kontrolu kvaliteta-Simulacija
- Inoviranje metodologije Racio + Altman za klijente u 2022.
- Pripreme uvođenja i implementacije MS Office 365

- Prihvatanje odnosno odbacivanje potencijalnog klijenta-Timski pristup
- Benfordov i Beneisch-ov zakon, primjena u reviziji pronevjara i ocjena finalnog izveštaja
- Organizacija u firmi: Back-Office, IT Manager.
- Priprema radnih papira za regulatornu usaglašenost sa zakonima i propisima, NOCLAR/IFAC
- Planiranje i razrada zadataka na nivou članova tima-Metodologija i monitoring
- Međunarodni standardi interne revizije za eksternu ocjenu-vrednovanje kvaliteta interne revizije - IIA
- Obuka korišćenja VPN kao oficijelno obavezujućeg u firmi, rad na daljinu
- Standardi i radni papiri za kompletiranje toka revizije
- Politika menadžmenta kvaliteta, Zaštita uzbunjivača-zviždača
- Novi standardi IFAC za menadžment kvaliteta ISQM-1-Potencijalna primjena u firmi od 2022.
- IFAC Vodiči za kontrolu kvaliteta za MSP, HRK
- Kontinuirana revizija
- Kreiranja radnih lista TO-DO u reviziji za članove time MS Office 365
- Uvod u MReVS-ISAs
- Dokumentacija ISA 230
- Pronevjere ISA 240

- Elektronski alati i tehnike-Metodologija IFAC - Electronic Tools & Techniques - ETT-IFAC, za revizije u 2022.

Revizori su dužni da pohađaju obavezan program obuke, i to:

- Da pohađaju najmanje 120 sati obuke u periodu od tri godine
- Da pohađaju najmanje 40 sati obuke godišnje i vode evidenciju svojih obrazovnih aktivnosti unutar firme.

Profesionalno usavršavanje zaposlenih u skladu sa zahtjevima zakonske regulative obuhvata:

- Pohađanje kurseva, učešće na konferencijama i seminarima (Prema planu i odluci partnera za tekuću godinu koji se donosi i prethodnog godini)
- Samoobrazovanje (učenje na daljinu), obuku na radnom mjestu u oblasti novih sistema i procedura (uz podršku partnera)
- Objavljivanje stručnih/naučnih radova, učešće u radu stručnih komisija
- Predavanja u oblasti profesionalne odgovornosti
- Izlaganje na konferencijama, sastancima, grupnim diskusijama
- Pisanje stručnih članaka, radova i knjiga

U toku 2022. nastavili smo sa primjenom metodologije vodiča baziranog na procjeni rizika suzbijanja pranja novca i borbe protiv terorizma, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/RBA-Accounting-Profession.pdf>

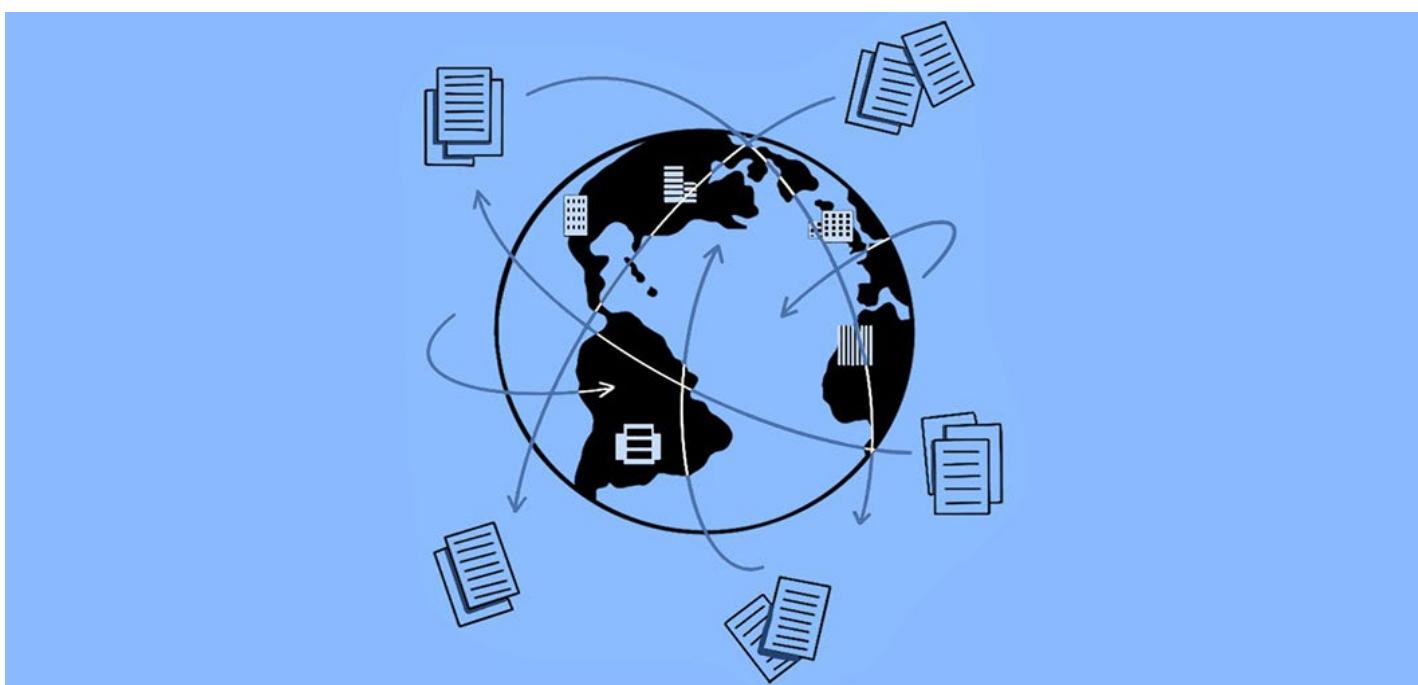
Za revizije u 2022. godini pripremili smo implementaciju naše Politike firme u sferi suzbijanja pranja novca i finansiranja terorizma, elaborirali zakonsku regulativu u Crnoj Gori i na toj osnovi kreirali set radnih papira za procenu rizika klijenta i rizika firme, odnosno računovođa/revizora. U praksi smo testirali primenu navedene zakonske regulative u reviziji suspektnih transakcija što ćemo činiti u finalizaciji revizija iz 2022 tokom prve polovine 2023.

SPISAK OVLAŠĆENIH REVIZORA

Branko Ž. Ljutić

Goran B. Strahinja

SFAI MONTENEGRO d.o.o. je imalo u stalnom radnom odnosu angazованo jedno lice kao i 12 revizorovih eksperata od toga jednog sertifikovanog ovlašćenog revizora.

Finansijski podaci za godinu završenu na dan 31. decembra 2022. godine

EUR

Ukupni poslovni prihodi	6.380,00
-------------------------	----------

Ukupni prihodi od revizije finansijskih izvještaja ***	6.380,00
--	----------

Ukupni prihodi od konsultantskih usluga	-
---	---

Ukupni prihodi po osnovu revizije javnih društva *** (ukalkulisani u Ukupnim prihodima od revizije)	-
--	---

Ostali prihodi	-
----------------	---

Prihodi društva ** od preduzeća koja su označena kao javna društva, a kod kojih je društvo vršilo reviziju	-
---	---

NAPOMENA: Navedeni prihodi predstavljaju avansna plaćanja klijenata ugovorenih revizija za izveštajnu 2022. godinu, dok će se puni preostali ugovoreni iznosi naplaćivati tokom 2023. prema pojedinačnim ugovornim klausulama. Društvo SFAI MONTENEGRO d.o.o. nije pružalo konsultantske usluge javnim društvima.

OSNOVA ZA NAKNADU PARTNERA

Naknada partnerima isplaćuje se isključivo iz dobiti društva. Raspodjelu naknada partnera implementiraju sami partneri, nakon ocjene doprinosa svakog partnera društvu tokom godine i nakon obavljene godišnje revizije finansijskih izveštaja domaćih subjekata.

- Naknada svakog partnera sastoji se od tri elementa koji zavise od dobiti;
- Naknada za odgovornost, koja odražava doprinos partnera društvu i njegove dužnosti i obaveze;
- Naknada za postignute rezultate, koja odražava rezultate partnera i njegovih timova postignute u datoј godini; i
- Naknada po jedinici učešća u kapitalu koja predstavlja ideo partnera u dobiti po izvršenoj raspodjeli prva dva elementa.

Raspodjela jedinica učešća u kapitalu vrši se na partnere u skladu sa matricom koja uzima u obzir brojne faktore, uključujući ali se ne ograničavajući na dosljednost u postizanju rezultata i dužnosti i obaveze u društvu. Naknada za postignute rezultate utvrđuje se na osnovu ocjene postignuća partnera u odnosu na individualno postavljene ciljeve, a u skladu sa njegovim dužnostima i obavezama. Pomenuti ciljevi odnose se na sprovodenje standarda kontrole kvaliteta revizije, kao i na apsolutno poštovanje propisa u oblasti integriteta i nezavisnosti revizora. Proporcija odnosa partnera i to 50%/50% se ne može mijenjati na inicijativu i/ili aktivnostima jednog partnera na štetu drugog bez obostrane saglasnosti u pisanoj formi koja je pravno procesuirana.

IZJAVA

Prema najboljem saznanju i uvjerenju društva SFAI MONTENEGRO d.o.o., informacije sadržane u ovom izveštaju su tačne i u skladu sa zahtjevima člana 26. Zakona o reviziji Crne Gore.

Goran B. Strahinja Direktor

DODAĆE REVIZIJU I KONSULTING
SFAI
Montenegro
PODGORICA

+382 (0)69 318 918 ☎

info@sfai.me 📩

www.sfai.me 🌐

VII omladinske brigade bb
81000 Podgorica, Crna Gora📍

Partneri / osnivači:

Prof. dr Branko Ž. Ljutić, ovlašćeni revizor
Goran B. Strahinja, Master Ekon., ovlašćeni revizor